Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Najer Folksblat

פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאָלקסבלאַט

אומפארטייאישע פאליטיש - געזעלשאפטליכע טאג - צייטונג

Nr. 290/1285 | Łódź, Poniedziałek, 19 grudnia 1927 r. | פינפטער יאהרגאנג | לאדז, מאנטאג, כה כסלו תרפ"ח | Nr. 290/1285

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 71-24. | Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 2471.

א שפאלטונג אין ביידע לאגערן

פון דער קאָמוניסטישער פארטיי אין סאוויעט-רוסלאנד?

בערלין, 18. (ספ. טעל.). דער „רול" טיילט מיט, אז די קלאנגען וועגען א הסכם מיט דער אָפּאָזיציע אין רוסלאנד זענען זיך סותר מיט די קלאנגען וועגען די שפאלטונגען, וואָס זענען פאָרגעקומען ביי ביידע צדדים, סיי אין דער רעגירונגס-גרופע, סיי אין דער אָפּאָזיציע.

די פערזאָנען, וואָס לעגען זיך אריין אין דורכפיהרען א שלום, בעמיהען זיך צו שאפען א פירוד צווישען טראָצקי'ן, אויף וועלכען מ'האָט שוין אוועקגעמאכט מיט דער האנד, און צווישען זינאָוויעוו'ן מיט קאמעניעוו'ן, וועלכע ווייזען ארויס א געוויסע נאָכגיביגקייט. איין צד רעדט צו, מ'זאל אויסניצען די איצטיגע שטימונג, מחמת די שפאלטונג וועט אומברענגען די אָפּאָזיציע. דער צווייטער צד פאָדערט א פולשטענדיגע קאפיטולאציע פון דער אָפּאָזיציע, און דאָס ארויסגעבען פון אלע איהרע אומלעגאלע אָפּטיילונגען, פערזיכערענדיג, אז אין געגענפאל וועט זיך די אָפּאָזיציע נאָך שטארקער אָנקלעמען אין טראָצקי'ן, און זיין ריזיגע פּאָפּולאריטעט וועט נאָך גרעסער ווערען.

בערלין, 18. (ספ. (טעל.). „בערלינער טאגעבלאט" בעשטעטיגט די קלאנגען וועגען א שפאלטונג אין ביידע לאגערן. די דאָזיגע צייטונג איז אויך מודיע, אז זינאָוויעוו איז ערנסט קראנק, און אין פאל ווען ער וועט פערראטען דער אָפּאָזיציע, וועט טראָצקי קאָנצענטרירען אויף זיך אלע סימפּאטיעס פון די ברייטע אָפּאָזיציע-קרייזען.

פראָיעקט פון א פרעמיע-הלואה אויף 50 מיליאָן זל.

ווארשא, 18 (טעלעפאָניש) אין די רעגירונגס-קרייזען איז ענטשטאנען א פראָיעקט ארויסלאָזען א פרעמיע-הלואה (מיט געווינסען) אויף א סומע פון 50 מיליאָן זל. אויף בעדינגונגען וואָס ס'זאָלען זיין ענליך צו די בעדינגונגען פון דער „דאָלארובקע"

דער דאָזיגער פראָיעקט איז ענטשטאנען איבער דעם הויכען קורס, וועלכען מען צאָהלט איצט פאר דער „דאָלארובקע". וועגען דעם פראָיעקט ווערען געפיהרט געשפרעכען צווישען דעם פינאנץ-מיניסטעריום און די פעראינטערעסירטע רעסאָרטען.

זיצונג פון מינדערהייטס-קאָמיסיע.

פארשטעהער פון אינערן-מיניסטעריום וועט אפּגעבען א בעריכט.

ווארשאָ, 18 (טעלעפאָניש). מאָרגען, דעם 19. ד. ח. וועט די עקספּערטען - קאָמיסיע פאר מינדערהייטס-ענינים אָפּהאלטען א זיצונג.

דאָס וועט וואהרשיינליך זיין די לעצטע זיצונג פון דער קאָמיסיע פאר די וואהלען, און זי וועט אויף דער צייט פון דער וואהל-אקציע איבעררייסען איהר טעטיגקייט.

אויף דער מאָנטאָגדיגער זיצונג וועט דער פאָרשטעהער פון אינערן-מיניסטעריום אָפּגעבען א בעריכט וועגען די ארבייטען, וואָס זענען לעצטענס דורכגעפיהרט געוואָרען, און וועט אינפאָרמירען וועגען די נאָהענטע פלענער פון דער רעגירונג, וואָס האָבען א שייכות מיט די מינדערהייטס-פראגען.

וועגען אימפּאָרט-בעגרענצונגען.

פון מערץ אָן וועט מען מעגען אריינפיהרען ווייץ.

ווארשא, 18 (טעלעפאָגיש) איינינגע צייטונגען האָבען מודיע געווען, אז צוליב'ן פאסיווען האנדעלס - באלאנס, האָט פוילען בדעה איינצופיהרען נייע אימפּאָרט-בעגרענצונגען אויף ארטיקלען פון ערשטען נעבראוך.

לויט ווי מען דערוויסט זיך איז די דאָזיגע ידיעה נישט קיין גענויע.

אין די מאסגעבענדע קרייזען פערטראכט מען זיך פאקטיש, ווי-אזוי צו אקטיוויזירען אונזער באלאנס; לעת עתה זענען נאָך אָבער נישט אָנגענומען געוואָרען קיין שום בעשלוסען, אין וואָס פאר א ריכטונג, אין דער הינזיכט, עס דארף געהן די רעגירונגס-פּאָליטיק.

גלייכצייטיג דערוויסט מען זיך, אז דער פערבאָט פון אריינפיהרען ווייץ און ווייצען-מעהל וועט פראָלאָנגירט ווערען ביז'ן 15 פעברואר, אָבער ביז סוף פעברואר. פון אָנהויב מערץ דארף שוין אלענפאלס דער אריינפיהר פון ווייץ זיין א פרייער.

6 אויף 296, ביי „גלייכבערעכטיגונג".

ווארשאָ, 18 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). אין דער לאנדווירטשאפטליכער הויכשולע, וואָס ווערט געלייטעט דורך וולאדיסלאוו גראבסקי, זענען היינטיגס יאָהר אויף 296 פרישאָנגענומענע סטודענטען, אָנגענומען געוואָרען... 6 יודען.

דאָס מאכט אויס – צוויי פּראָצענט.

מאָראטאָריום פאר פאר'מלחמה'דיגע וועקסלען וועט נישט פערלענגערט ווערען.

ווארשאָ, 18. (טעלעפאָניש). דאָס פינאנץ-מיניסטעריום האָט בדעה מעהר נישט צו פערלענגערן דאָס מאָראטאָריום פאר די פאר'מלחמה'דיגע וועקסלען. דאָס מאָראטאָריום ענדיגט זיך, ווי בעוואוסט, דעם 31-טען דעצעמבער 1927.

דאָס מיניסטעריום פראָיעקטירט דעריבער ארויסצוגעבען א פעראָרדנונג וועגען דער ליקווידאציע פון די דאָזיגע וועקסלען, וועלכע וועלען ערלעדיגט ווערען אין משך פון 6 חדשים, ד. ה. ביז דעם 31-טען יוני 1928.

אויסלענדישע פעסער וועלען נישט ביליגער ווערען.

ווארשא, 18. (טעלעפאָניש) ווי מיר ווערען אינפאָרמירט פון מאסגעבענדע קרייזען, איז נישטאָ קיין רייד, אז אין דעם יעצטיגען מאָמענט זאל דאָס פינאנץ-מיניסטעריום איינגעהען אויף צו פערקלענערען דעם אָבצאָהל פאר פעסער.

דאָס אינערן-מיניסטעריום האָט שוין לאנג, פסח צייט, זיך געווענדעט צו דעם פינאנץ-מיניסטעריום מיט א פאָרשלאג צו רעווידירען דעם איצטיגען סיסטעם. עס האָט אָבער אָנגעטראָפען אויף א שטארקען ווידערשטאנד און א פער'עקשנ'טען פראָטעסט, וועלכער דויערט נאָך ביז דעם היינטיגען טאָג.

האנדווערקער-פעראיין אין דער פויל. רעפובליק, אפט. לאָדז (זאכאָדניא 66)

אכטונג, פריזירער-מייסטער!

היינט, דעם 19. דעצ. ה. י. 9 אין אָוועגד קומט פאָר אין אייגענעם לאָקאל (זאכאָדניא 66) א פערזאמלונג פון די פריזירער.

אויפ'ן ט.-אָ.: וועגען שטייער-ענינים.

די פאַך-קאמיסיע

ביים האנדווערקער-פעראיין, זאכאָדניא 66.

34

Dr. PRYBULSKI

זאוואדזקא 1, טעל. 25-38.

חענערישע און האָר-הויט-קראנקהייטען. מענער-שוועכע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-ליכט (האָר אויספאל), רענטגען-שטראהלען.

נעמט אָן פון 9—1 און פון 4—8 פאר'ן דאמען פון 4—5 נאכמ.

ספעציעלער װארטע-זאל פאר פרויען.

מודעה הבחירות אל הועידה הארצית השלישית

של ההסתדרות „תרבות" בפולניה, אשר תתקים בורשה בימים 25–27/XII ש. ז. תערכנה כאן ביום ג' (20/12) באולם בית-הספר העברי ע.ש. „שלום-עליכם" רחוב פולודניובה 11 מן השעה 10–5 בערב.

זכות הבחירה לכל אחד, אשר קנה כרטיס חבר של ההסתדרות „תרבות" לשנת תרפ"ח.

מספר המנדטים מתשעה עד שנים עשר.

רשימת המעמדים בחתימת עשרה חברים לכה"פ צריך להגיש בלשכת הגמנסיה העברית „יבנה", ציגילנינה 75 עד היום השלישי (20/12) בשעה השניה אחה"צ ולא יאוחר!

35

הרשימות תהיינה מונחות באולם הבחירות.

ועד הסניף „תרבות" בלודז.

8-טונג בעקער-מייסטער

היינט מאנטאג, ד. 19 דעצ. 7 אָוועגד קומט פאָר אין לאָקאל זאוואדזקא 5

א בעריכטס-פערזאמלונג וועגען די לאגע פון די קעלער-און פארטער-בעקערייען. דעם בעריכט וועט אָפּגעבען דער פאָרשטעהער פון דער האנדווערקער-צענטראלע ה' מאיר גאָלדבערג.

עס וועלען אויך בעטראכט ווערען פראגען פון דער ווייטערדיגער אקציע פאר די עקזיסטענץ פון די בעקערייען.

האנדווערקער-צענטראלע, זאוואדזקא 5.

זאל פילהארמאניע

XV

בר-כוכבא

1912–1927

„מכבי"

זאל פילהארמאניע

X

„הכח"

דאנערשטאג, דעם 22-טען דעצעמבער 8.30 אין אָוועגד, קומט פאָר א פייערליכע

יובילעאום-ספארט-אקאדעמיע

געווידמעט דעם 15-יעהריגען יובילעאום פון דער טורן- און ספארט-בעוועגונג אין לאדז :–: און דער פעראייניגונג פון „בר-כוכבא" און „הכח" אונטער'ן נאָמען „מכבי". :–:

אין דער אקאדעמיע בעטייליגען זיך: די ה"ה

ד"ר גאטליב (ווארשאָ), רעד. אוגער, אדוו. לעווינסאָן, ד"ר ל. פריבולסקי, ד"ר נ. קרויש

אין דער מוזיקאלישער אָפּטיילונג נעהמען אָנטייל:

פרוי מארקאוויטש-זעמעל (פידעל). מאריא דאלסקא (געזאנג), ארטור באליאם, פראָפ. זאזולא (קלאַוויר) און אנד. ∴ א חוץ דעם א

ספארט-פראגראם מיט דער בעטייליגונג פון אייגענעם ארקעסטער.

בילעטען צו בעקומען אין די צוקערניעס: „אסטאָריא" פיעטריקאָווער 27, „קאפע צענטראל" פיעטריקאָווער 48, ביי ה' ליפשיץ, זגערזשער 8 און אין דער קאסע פון פילהארמאָניע-זאל, נארוטאָוויטש 20.

ערב א סאוויעטיש=כינעזישער מלחמה

די כינעזער קעפען אויפ'ן אַלטען שטייגער, און פון רוסלאַנד שיקט מען אַרויס.

מאָסקווע, 18 (ספעציעל צום „נייעם פאָלקסבלאַט") די קאַנטאָנער רעגירונג אין כינא האָט נעכטען אַרומגעפיהרט איבער די גאַסען פון קאַנטאָן דעם אַרעסטירטען סאָוויעטישען קאָנסול, וויצע-קאָנסול און 10 סאָוויעטישע בירגער.

דערביי איז ביי זיי אויף די פלייצעס געהאָנגען אַ רויטער פּלאַקאַט, אויף וועלכען ס'זענען אויסגערעכענט געווען די פערשידענע חטאים פון סאָוויעט-רוסלאַנד בנוגע דער כינעזישער קאַנטאָנישער מאַכט.

אויף דעם וועג זענען זיי געשטאָכען געוואָרען מיט מעסערס און געשלאָגען געוואָרען.

אויפ'ן שטאָדט-פּלאַץ האָט מען זיי עפענטליך געקעפּט.

די רעגירונג האָט אַרויסגעגעבען אַ בעפעהל ווייטער צו פערפאָלגען אַלע אָנהענגער פון דער קאָמוניסטישער מאַכט.

מאָסקווע, 18 (ספעציעל צום „נייעם פאָלקסבלאַט"). די סאָוויעטישע רעגירונג האָט אַרויסגעגעבען אַ פעראָרדנונג אַרויסצושיקען פון רוסלאַנד אַלע כינעזער, וועלכע זענען געגען דער סאָוויעטישער מאַכט.

די קאָנפיסקירטע רוסישע פערמעגענס אין קאַנטאָן דערגרייכען איבער 15 מיליאָן דאָלאַר.

מ'רעכענט זיך ערנסט מיט דער מעגליכקייט פון שאַרפע פּאָליטישע קאָמפּליקאַציעס צווישען סאָוויעט-רוסלאַנד און כינא.

פרעסט און שנייען אין גאנץ איירָאפּא.

מאָסקווע, 18. (ספעצ. טעל.). אין רוסלאַנד הערשען שטאַרקע פרעסט און שנייען.

אויף דער גאַנצער ליניע פון אַרכאַנגעלסק, פענזא, וואָראָניעזש דערגרייכען די פרעסט ביז 40 גראַד.

דער אַרויסגעפאַלענער שניי דערגרייכט ביז 3 מעטער די הויך.

דער באַהן-פערקעהר איז אָפּגעשטעלט.

רוים, 18. (ספעצ. טעל.). די קעלטען פון פראַנקרייך האָבען זיך אַריבערגעוואָרפען אויף איטאַליען.

אין רוים איז דער פראָסט דערגאַנגען ביז 4 גראַד; אַזאַ קעלט איז שוין נישט נאָטירט געווען אַ צייט מיט יאָהרען.

אין ריוויעראָ, וואו ס'איז איצט, געוועהנליך, פריהלינג, איז אַ פראָסט פון 6 גראַד.

די קור-געסט צולויפען זיך.

וואַרשאָ, 18. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט). היינט איז דאָ געווען אַ פראָסט פון 16 גראַד.

דער „צוטראָגענער" לעווין.

ער האט פערגעסען אין פראג צו בעצאהלען זיינע השבונות.

וויען. (י.ט.א.). די ווינער און פראָגער צייטונגען גיבען איבער, אַז דער בעקאַנטער לופט-פליהער, אייגענטימער פון דעם עראָפּלאַן „קאָלומביא" טשאַרלס לעווין, וועלכער איז היינטיגען זומער געקומען אויף זיין עראָפּלאַן קיין איירָאפּא, האָט ביז-איצט נישט רעגולירט אין פראָג זיינע חשבונות פאַר די פיל טעלעגראַמען און אינטערנאַציאָנאַלע טעלעפאָן-געשפרעכען, וואָס ער האָט געהאַט בעת זיין ווייל'ען אין פראָג. די פּאָסט-בעאַמטע האָבען פון העפליכקייט וועגען לעווינען קרעדיטירט און נאָכהער האָבען זיי געמוזט פון דער אייגענער קעשענע בעצאָהלען פאַר די טעלעגראַפען און טעלעפאָן-געשפרעכען.

די בעאַמטע האָבען זיך דעריבער געוועגדעט מיט אַ בקשה צום טשעכישען אַמבאַסאַדאָר אין וואַשינגטאָן ער זאָל אויפמערקזאַם מאַכען דעם אייביג צוטראָגענעם לעווין, דאָס עס וואָלט געווען אַ יושר ער זאָל בעצאָהלען זיינע חשבונות.

נאכ'ן אפּזיצען 5 חדשים ווערט סקאסירט דער פּראצעס

וואַרשאָ, 18 (טעלעפאָניש). זיינער צייט האָט די פּאָליציי דורכגעפיהרט אַ רעוויזיע אין דער דרוקעריי „אַרבייטער-היים" אויף קאַרמעליצקאַ 15 און אַרעסטירט דאָרט דעם פעראַנטוואָרטליכען פיהרער פון דער דרוקעריי דעם בעקאַנטען פּועלי-ציוניסטישען טוער יעקב קענער. דער אַרעסטירטער איז אָפּגעזעסען אין טורמע 5 חדשים און איז ערשט דאַן בעפרייט געוואָרען געגען קויציע פון 1000 זל.

די טעג האָט דער פּראָקוראָר פון קרייז-געריכט די גאַנצע אויספאָרשונג געגען דעם דערמאָנטען סקאַסירט, אָנערקענענדיג, אַז עס זענען נישטאָ קיין שום בעווייזען איהם צו בעשולדיגען, אין וועלכער עס איז אַנטי-מלוכה'שער טעטיגקייט.

אַ מאַגיסטראַט=סובסידיע פאַר די יודישע שולען.

וואַרשאָ, 18 (טעלעפאָניש). דער מאַגיסטראַט האָט בעשלאָסען אַנקעגען צו קומען דעם וואונש פון דער צענטראַל-יודישער שול-אָרגאַניזאַציע און בעשטימט אַ צוגאָב-סובסידיע פון 26 טויזענד זלאָטעס אויפ'ן יאָהר 1927.

די צישאַ האַלט אויס אין וואַרשאָ 9 פאָלקס-שולען און 3 קינדער-היימען אין דער אַלגעמיינער צאָהל פון 1852 קינדער. דער מאַטעריעלער צושטאַנד פון די נייע שולען איז זעהר אַ טרויעריגער, ווייל אין די דאָזיגע שולען געהט דער אָרימסטער טייל פון דער יודישער בעפעלקערונג און די ביז איצטיגע סובסידיע אין דער גרויס פון 38 טויזענד זלאָטעס איז געווען צו-ווענינג אין פערגלייך מיט די סובסידיעס, וואָס עס בעקומען די קריסטליכע פאָלקס-שולען.

עס איז אויך פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז די צישאַ-שולען שטעהען אויף דער געהעריגער פּעדאַגאָגישער הויך.

Dr. med.
EYCHNER Jakób
Aleja 1-go maja 16, tel. 11-48
אינערליכע- און קינדער - קראַנקהייטען.
עמט-אָן פון 7–8, זונטאָג פון 3–4

געוואלט רעזיגנירען צוליב די פּאגראמען

רומענישער אויסערן=מיניסטער טיטולעסקו.

בוקאַרעשט, (יט"א) די „פּאָליטיקאַ" מעלדעט: דער אויסערן-מיניסטער טיטולעסקו האָט געוואָלט דימיסיאָנירען אונטערן רושם פון די געשעהענישען אין גרויס-וואַרדיין און קלויזענבורג און אַלס פּועל-יוצא פונ'ם בריף, וועלכען ער האָט בעקומען פונ'ם אַמעריקאַנער אַמבאַסאַדאָר אין בוקאַרעשט. דער מיניסטער האָט זיין רעזיגנאַציע-בעשלוס צוריקגעצויגען, כדי נישט פעראורזאַכען דאָס פאַלען פונם גאַנצען קאַבינעט. דערפאַר אָבער האָט ער געפאָדערט, ערנסטע שטראָפען פאַר די שולדיגע, ענערגישע מיטלען, כדי צו גאַראַנטירען רוה און ענטשעדיגונג פאַר די געליטענע.

דער פאָרזיצער פון די סטודענטען פּאַפּעסקו איז געווען ביים קולטוס-מיניסטער טאַטאַרעסקו און געפאָדערט, אַז מען זאָל בעפרייען די אַרעסטירטע סטודענטען און אויך פּראָטעסטירט געגען דעם רעזשים, פון וועלכען די אַרעסטירטע ליידען. דער מיניסטער האָט געענטפערט, אַז מען וועט בעפרייען די סטודענטען סערייענווייז, נאָך דער אויספאָרשונג. די שטראָף וועט זיין פון 3 סאָרטען. אַ טייל פון די שולדיגע סטודענטען וועלען גע'משפט ווערען דורך אַ ספעציעלען פערשנעלערטען געריכט, אַ טייל וועט אויסגעשלאָסען ווערען פון די אוניווערזיטעטען און די, וואָס פערנעהמען עפענטליכע אַמטען, וועלען בעזייטיגט ווערען פון זיי. דער מיניסטער האָט פאָרגעלעגט די סטודענטען, אַז זיי זאָלען מעהר נישט מאַכען קיין אונאָרדנונגען און מאַניפעסטאַציעס. די סטודענטען ברענגען שאָדען אין לאַנד און אין אויסלאַנד די אינטערעסען פון רומעניען.

פּאַפּעסקו האָט געענטפערט, אַז די פיהרער בעמיהען זיך איינצוהאַלטען די סטודענטען, וועלכע זענען שטאַרק אויפגעבראַכט צוליב די אַרעסטען, און אויב מען וועט נישט תיכף בעפרייען די אַרעסטירטע וועלען די סטודענטען פון אַלע פאַקולטעטען ערקלערען אַ דעמאָנסטראַציע-שטרייק. דאָס וועט זיין זייער ערשטער פּראָטעסט-מיטעל.

אייגענע קאנדידאטען=ליסטעס אין סיים

וועלען ארויסשטעלען די יודישע סוחרים=פעראיינען.

וואַרשאָ, 18. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט). היינט איז פאָרגעקומען די זיצונג פון אויבערראַט און צענטראַל-ראַט פון די סוחרים-פעראיינען.

מיט אַ מעהרהייט פון 15 שטימען געגען 2, ביי 3 אָבגעהאַלטענע. איז בעשטעטיגט געוואָרען דער נעכטיגער בעשלוס וועגען אַרויסטרעטען מיט אַ זעלבסשטענדיגער ליסטע בעת די וואַהלען צום סיים און סענאַט.

צווישען די אָפּגעהאַלטענע, זענען געווען די שטימען פון לאָדזער צענטראַלען סוחרים- און פאַבריקאַנטען-פעראיין (פּיעטריקאָווער 10).

דער געוו. סענאַטאָר טרוסקער האָט זיך אין דער אָפּשטימונג נישט בעטייליגט.

די סוחרים וועלען אַרויסשטעלען זייערע קאַנדידאַטען-ליסטעס נאָר דאָרטען, וואו זיי וועלען האָבען שאַנסען זיי אַדורכצופיהרען.

וואס הערט זיך מיט'ן „נומערוס קלאוזוס" אין אונגארן.

די פראגע אפּגעלעגט אויף אַן'אונבעשטימטער צייט.

בודאַפּעשט. (י.ט.א) נאָך זיין צוריקקומען פון גענף האָט דער אונגאַרישער פּרעמיער-מיניסטער בעטהלען אָבגעגעבען די פּאַרלאַמענט-זשורנאַליסטען פאָלגענדע ערקלערונג: „די רעגירונג איז גרייט צו מאָדיפיצירען דעם נומערוס-קלאַוזוס איז אַזאַ פאָרם, אַז די מאָדיפיקאַציע-פאָרשלאָגען זאָלען זיין אין הסכם מיט די פאָרשריפטען און מיט די בעשטימונגען פון פרידענס-טראַקטאַט" פון דער דאָזיגער ערקלערונג איז צוזעהען, אַז אפילו דאָס אָננעמען די נאָוועלע צום נומערוס קלאַוזוס געזעץ. וועלכע האָט געזאָלט בלויז טיילווייז לייכטער מאַכען דעם נומערוס קלאַוזוס, איז אויך אָבגעלעגט געוואָרען אויף אַן'אונבעשטימטער צייט.

א בעקערייי וואָס איז געאייגנעט איינצואָרדנען אויף מעכאַניש, מיט 2 אייוועגס מיט אַלע איינריכטונגען, איז איבערצוגעבען, ס'קען זיין מיט אַ געוועלב. צו ערפאַהרען אין אַדמיניסטר. 78

אליכם אישים אקרא וקולי אל בני אדם!!!
בצדק כל אמרי פי ואין בהם נפתל ועקש
אויב איהר ווילט ערלעדיגען אייערע אָנגעוועהטאָגטע ענינים, זאָלסטו קומען צו לויפען אין ביוראָ
17 פעטריקאָווער 17
2-טען חויף, פּאַרטער, דורכגאַנג זאַכאָדניאַ 52, וואו ס'ווערט ערלעדיגט און געשריבען אַלערליי ביטעס לויט'ן אויסטאַוו, קלאַוזולעס און זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פוילען, אַפּעלאַציעס, אָפּאָזיציעס, אַדוואָלאַניעס, רעקורסען וועגען פעסער אין קאָמיסאַריאַט-רזשאָנדו, ביטעט וועגען דירה אינאורזשאַנד-ראָזיעמטשי און אין אַלע פּאָליציי-בעצירקען, אַקטען-אינטערצייזיעס, אַקטען דאַראָוויזנעס, קאַרנע ספּראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען.
ספעציאַליסט פון שותפות-אַקטען.
רעכט-קאָנסולענט י. מאַנעלאַ, פּעטריקאָווער 17, זאַכאָדניאַ 52.

יוז. י. אינפעלד
42. ווסכאדניא 42.

בעקאַנטמאַכונג !!!
דערמיט ווערט אויפמערקזאַם געמאַכט אַז,
געברידער טויבע,
וועלכע האָבען זיך בעריהמט געמאַכט אין גאַנץ פוילען בעזונדערס אין לאָדז מיט זייער אויסגעצייכענט שפּילען, גוטער און צופרידענשטעלענדער בעהאַנדלונג עמפּפעהלען זיך אויף חתונות, בעלער און אַנדערע שמחות. בעשטעלונגען ווערען אָנגענומען אויף פאָלגענדע אַדרעסען:
נאָווא=צעגעלניאַנאַ 22,
אַל. 1-טער מאַי 18,
ווסכאָדניאַ 18.
בעמ.: חתונות, בעלער און שמחות, וואָס קומען פאַר שבת ווערען פון די געב. טויבע נישט אָנגענומען. — פערגעסט די אַדרעס!

י. טויבע.

Dr. med.
H. Lajchter
קאָנסטאַנטינער 9.
רוג זאַכאָדניע טעל. 49 66
צאַהן=כירורג
ספעצ. פון כירורגישע קראַנקהייטען ווי: שטשענקעס, גומענס, דזשענס'עס, צאָהן פּלאָמבעס א.אז.וו. נעמט אָן פון 5—$1\frac{1}{2}$ זונטאָג און יום-טוב פון 10—12

Dr.med. A. MAZUR
אויערען און האַלז-קראַנקהייטען, שטימע-און שפּראַך-פעהלערען (שטאַמלען א. אז. וו.)
האָט זיך איבערצויגען פון נאַרוטאָוויטש 44
אויף ווסכאָדניאַ 65, טעל. 66-01
(איינגאַנג אויך דורך פּעטריקאָווער 46).
נעהמט אָן פון 11^{30}–12^{30} און פון 3–5 נאָכמ. 770

טיכטיגע אינקאַסענטען-קעס
קענען זיך זאָפאָרט מעלדען אין קאַנצעלאַריע אין די ביוראָ-שעה'ן.
„לינת הצדק"
צעגעלניאַנאַ 53. 947

אַכטונג, ה"ה פריזיערס!
קעלניש בלומען-וואַסערן נור 3.60 אַ קילאָ
וועזשעטאַל „ 3.00 „
פּיקסין צום ראַזירען „ 7.75 „
ברילאַנטין „ 3.60 „
פראַנצויזישער לאַקיר „ 45 גר. אַ דעקאָ
עמפּפעהלט די פּערפומעריע
J. DRUKIER
11 ZAWADZKA 11.
פאַר אַנגראָסיסטען—ראַבאַט.

אַכטונג, בוכהענדלער און פּאַפּיר-סוחרים!
אַברייס-קאַלענדאַרען, וואָכען-קאַלענדאַרען און מאַשען=בלאָקען צו בעקומען ביי
א.מ.גרובשטיין, ווסכאָדניאַ 54 (פראָנט׳ 1. שט.)
0.6

לאדז. 19|דעצעמבער 1927.

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז. 19דעצעמבער 1927

די „פריינד"
האבען דאס ווארט.

די ליבע צום יודישען פאלק אין פוילען ווערט גרעסער פון טאג צו טאג. מען דארף ממש בעוואונדערן די איבערגעגעבענהייט פון דער לינקער פוילישער פרעסע בנוגע יודען. טאג איין, טאג אויס זארגען זיי און דארען זיך דעם קאפ פאר אונז.

ערב-פורים קומען פאר די וואהלען צום סיים, און מיר קריגען שוין צוגעשיקט שלח-מנות מצד דער פוילישער פרעסע מיט פערשידענע זיסע זאכען. מען דראהט שוין נישט, מען סטראשעט שוין נישט מיט באיקאט, מיט יאגעלאס-צייטען, עס איז שוין קלאהר געווארען פאר דער סאנאציע-פרעסע, אז מיט דראהונגען קען מען גארנישט פועלן.

פלוצים איז „וו. ג." פון עפאקא געווארען א פייערדיגער ציוניסט און איבערצייגט אונז וועגען דער שעדליכקייט פון נאציאנאליטעטען בלאק פון ציוניסטישען שטאנדפונקט, סטפיטשינסקי פון „גלאס פראוודי" שטעלט זיך אויפן יודישען נאציאנאלען שטאנדפונקט און ווייזט אן, אז מיר מאכען א שלעכט געשעפט.

צופיל פריינד בעווייזען זיך אין „עפאקא" און „גלאס פראוודי", צופיל עצה געבער, צו גרויס איז די אויפמערקזאמקייט צו דער יודישער בעפעלקערונג.

פון דער מאי-איבערקעהרעניש אן געהען ארויס די „עפאקא" און „גלאס-פראוודי" עס איז געווען אזוי פיל צייט צו זארגען פאר אונז. זעהען די עולות, וואס ווערען אפגעטון בנוגע יודען, דערהערען אונזער קרעכץ וועגען זונטאג-אומרוה, אונזערע עקאנאמישע פאסטולאטען, אונזערע פאדערונגען וועגען שולען, אויפרופען וועגען ארבייט און אמטען פאר יודישע אינטעליגענטען.

מיר האבען געוואלט א קלייניגקייט, אז די סאנאציע-פרעסע זאל אונז כאטש אויסהערען, אז זי זאל זאגען, אז מיר זענען גערעכט... אין משך פון אנדערהאלבען יאהר האט מען נישט געהערט פון זיי קיין איין ווארט, וואס זאל שטיצען אונזערע רעכט. חוץ טימפאטיעס פאר בולאק-באלאכאוויטש און פעטלורא'ן האט די לינקע פרעסע נישט געהאט אונז וואס צו זאגען. און דא פלוצים דערוויסען מיר זיך, אז מיר האבען פריינד, וואס זארגען פאר אונז און ווילען אונז אויסלערנען וואהל-פאליטיק, מיט וועמען מיר זאלען יא געהען, מיט וועמען מיר זאלען נישט געהען.

מיר האבען זיך נאך נישט דורכגערעדט אויף יודישע פערזאמלונגען, אין יודישע בעראטונגען, אין דער עפענטליכער דיסקוסיע און מיר קריגען שוין צוגעשיקט פון דרויסען א פערטיגע רעזאלוציע מיט אנ'אנווייזונג אין זכות פון ליבע.

איידער מיר וועלען אבער נוצען די רעצעפטען פון „וו.ג.". אין „עפאקא" און סטפיטשינסקי אין „גלאס פראוודי" האבען מיר א רעכט צו שטעלען די דערמאנטע צייטונגען א קורצען בעשיידענעם פארשלאג, וואס קען דינען אלס פראביר-שטיין פון זייער פריינדשאפט צו אונז?

שוין עטליכע טעג נאכאנאנד קומען פאר בלוטיגע פאגראמען אין א לאנד, וואס איז מיט אונז בעפריינדעט, שוין עטליכע טעג קומען אן געוויסע ידיעות וועגען גרויס-ווארדיין, קלויזענבורג, יאסי.

די אייראפעאישע לינקע פרעסע ציטירט גאנץ גענוי די שוידערליכע מעשים פון רומעניען און פעראורטיילט זיי, די סאנאציע-פרעסע בעניגענט זיך מיט קורצע טעלעגראמעס פון „פאט".

זאל זשע די סאנאציע-פרעסע, וואס האט א השפעה אויף דער פוילישער אויסער'ן-פאליטיק נעמען א ווארט אין דער פראגע פון די בעסטיאלישע עקסצעסען אין רומעניען.

עס האבען פראטעסטירט אויסלענדישע געזאנדטע אין רומעניען, עס וועט נישט זיין אלזא קיין חטא, אויב עס וועלען נעמען א ווארט די רעגירונגס-טרייע צייטונגען.

זייער פראטעסט-שטימע האט נישט נאר א טעארעטישע בעדייטונג, זי האט אויך א פראקטישען צוועק: זאל רומעניען דערהערען, אז דאס פראגרעסיווע פוילען וויל נישט דולדען די בעסטיאלישע ארבייט פון די „פערבינדעטע" רומענישע כוליגאנעס.

דער הער „וו. ג." האט געדראהט די יודען, אפשר וואלט ער בעסער אנווענדען זיין כעס צו די רומענער און ערקלערט, אז פוילען וועט נישט בלייבען אין פריינדשאפט מיט א לאנד, וואס טאלערירט פאגראמען.

עס איז פערהאן א געלעגענהייט אויסצוהאלטען דעם עקזאמען פון פריינדשאפט, בעשיידענער געזאגט פון עלעמענטארער מענשליכקייט בנוגע יודען. זאל זיך דערהערען א פראטעסט שטימע מצד „עפאקא", „גלאס פראוודי" וועגען די פאגראמען אין רומעניען. סטפיטשינסקי און „וו. ג." האבען דאס ווארט. מיר ווילען הערען זייער שטימען, וואס דערגרייכען קיין רומעניען און ווירקען אויף אפשטעלען די פאגראם-העצעס.

— פריינד, רופט אייך אפ!! *)

רעגניז.

*) ווען דער ארטיקל איז שוין געווען אויסגעזעצט, האבען מיר דערהאלטען דעם „גלאס פראוודי" — וואכען-אויסגאבע, ווי מיר געפינען פאלגענדע נאטיץ, געווידמעט די „פאגראמען אין רומעניען.

„די פאגראמען אויף יודען אין זיבענבירגען, וועלכע זענען אויסגעפיהרט געווארען דורך די רומענישע סטודענטען נעהמען ארום מיט א געפיהל פון עקעל און אויפרעגונג. דאס דערמאנט אין די פינסטערסטע בלעטלעך פון דער מיטעלאלטערליכער געשיכטע מיט דעם אונטערשיד, וואס די עקסצעסען פון די יונגעלייטלעך האבען נאך קיינמאל נישט געהאט אזא בלוטיגען פערלויף. זיי זעגעווען א קינדער-שפילעכל אין פערגלייך מיט די ווילדע גוואלדטאטען פון די רומענישע נאציאנאליסטישע סטודענטען, וועלכע ווילען פעראייביגען דעם פינפטען יאהרצייט פון אנהויבען דעם קאמף פאר „נומערוס-קלאוזוס" און דעריבער ראבירען זיי און טויטען די פערהאסטע „אינאראדצעס" יודען און אונגארן. אט צו וואס עס דערפיהרט די איינפלאנצונג פון נאציאנאלען שאוויניזם" צווישען דער נישט-פערנינפטיגער יוגענד. אין די נאך-מלחמה'דיגע צייטען נעהמט דער שאוויניזם אן זאאלאגישע פארמען. מ'דארף אויפמערקזאם זיין, אז ביי אונז זאל, דער צעיושטער אנטיסעמיטיזם, וועלכער ווערט געפלעגט דורך דער ענדעציע אין די הויכשולען, נישט דערפיהרען צו דער חיה'שקייט, ווי דאס איז אין רומעניען. אין דער דאזיגער הינזיכט דארף די בלוטיגע העצע פון די רומענישע סטודענטען זיין א דראהענדע ווארנונג".

ברענגענדיג למען האמת די דאזיגע נאטיץ, מוזען מיר בעמערקען, אז די פראגען צו דער סאנאציע-פרעסע, וואס זענען געשטעלט געווארען אינ'ם ארטיקעל, פערלירען דאדורך גארנישט אין זייער אקטועלקייט. די רעד.

דאס לעבען פון די יודען אין אלזשיר.
וואס דערצעהלט וועגען דעם דער רב הכולל אין פראנקרייך.

(קארעספאנדענץ פון פאריז צום „נייעם פאלקסבלאט".

דער אבער-ראבינער פון פראנקרייך, הרב ישראל לעווי, האט זיך נאר וואס צוריקגעקעהרט פון אלזשיר, וואו ער האט בייגעוואוינט די ענטהילונג פון א דענקמאל, וואס איז געשטעלט געווארען צום אנדענקען פון די אלזשירער יודען, וואס זענען געפאלען בעת דער לעצטער וועלט-מלחמה, קעמפענדיג אין די רייהען פון פראנקרייך, אין א געשפרעך מיט א פארשטעהער פון דער יודישער טעלעגראפען-אגענטור וועגען דער לאגע פון די אלזשירער יודען, האט הרב ישראל לעווי ערקלערט פאלגענדעס:

„אין אלגעמיין בעקומט מען פון די אלזשירער יודען א גוטען איינדרוק, זייט עס איז ארויסגעגעבען געווארען דער דעקרעט, וועלכער האט פערלייכטערט די נאטוראליזאציע, האבען די אלזשירער יודען שנעל איבערגענומען די פראנצויזישע קולטור, יודען פון אלזשיר פערנעמען שוין איצט אויך וויכטיגע אמטען אין פאריז. עס איז גענוג אנצווייזען אויף דעם פראפעסאר קוואליד, א אלזשירער יוד, וועלכער האט פערטרעטען די פראנצויזישע רעגירונג בעת די פערהאנדלונגען מיט פוילען וועגען איינוואנדערונגס-ענינים און וועלכער שטעהט איצט אין דער שפיץ פון די נייע הילפס אינסטיטוציעס פאר יודישע עמיגראנטען. אויך די מאטעריעלע לאגע פון די אלזשירער יודען, מיט קליינע אויסנאהמען, ווי למשל, אין קאנס אנטין, וואו עס איז נאך פערהאן פיל עלענד, איז אין אלגעמיין א גוטע. אויך אין די ארימע געגענדען בעמיהען זיך די שטאדט בעאמטע צו פערבעסערען די לאגע דורך אויסבויען נייע וואוינונגען און ד. ג. די „אליאנס ביוראעליט" העלפט צו פראדוקטיוויזירען די אלזשירער יודען דורך צפענען שולען און פאך-קורסען, אלזשיר איז א רייך און פרוכטבאר לאנד. אין די לעצטע יאהרען האט זיך א גרויסע צאהל יודען איבערגעווארפען צו לאנדווירטשאפט און ס'איז ענטשטאנען א נייע שיכט פון יודישע פויערים.

דאס אינערליכע לעבען פון די אלזשירער יודען קלאפט אויך מיט א שטארקען דופק. די קלענערע קהלות גרופירען זיך ארום שכנישע גרעסערע קהלות, וועלכע פיהרען א ברייטע טעטיגקייט. עס ענטשטעהען וואס אמאל נייע הילפס-פעראיינען און אויף וועלכע די פרויען האבען א גרויסען איינפלוס. די דאזיגע ערשיינונג האט א גוטע ווירקונג אויף דער יוגענד, ווייל די ערציהונג פון דעם ווייבליכען געשלעכטס שטעהט נאך אלץ אויף א נידריגען מצב, כאטש עס בעמערקט זיך שוין אויך אין דער הינזיכט א געוויסע בעסערונג. די אלזשירער יודען זענען שטארק רעליגיעז און היטען אפ זעהר שטרענג די יודישע מצוות און מנהגים. די שוהלען זענען שטענדיג געפאקט. שבת ווערט שטרענג אפגעהיטען. געמישטע חתונות קומען פאר זעהר זעלטען. אויך די יונגערע גענעראציע, וועלכע האט בעזוכט די הויכשולען, איז ווייטער געבליבען טראדיציאנעל. די יוגענד איז ארגאניזירט און איז אנגעשלאסען אינ'ם וועלט-פערבאנד פון די יודישע יוגענד פערבאנדען. אין אלזשיר, אראן און קאנסטאנטין זענען פערהאן ראבינער-סעמינארס, די בעציהונגען צווישען די יודען און די אנדערע טיילען פון דער אלזשירער בעפעלקערונג זענען גוטע. דער אנטיסעמיטיזם לאזט זיך אבער בעמערקען אין געוויסע שיכטען. אזוי למשל גיט ארויס דער בירגערמייסטער פון אראן א אנטיסעמיטישען זשורנאל. אין אלגעמיין אבער אנערקענען אלע די מעלות און נוצען פון דער יודישער בעפעלקערונג. בעת די וואהלען שפילען די יודישע שטימען א גרויסע ראל.

דאס אלזשירער יודענטום שטרעבט צו פערבינדען אנ'ענגערען קאנטאקט מיט די יודען אין פראנקרייך. דער בעזוך פון אויבער-ראבינער לעווי האט שטארק מיטגעווירקט צופערפעסטיגען דעם דאזיגען קאנטאקט!

די צערעמאניע פון אויפדעקען דעם דענקמאל פאר די יודישע קריגס-געפאלענע איז געווען זעהר אנ'אימפאזאנטע. פערטרעטער פון דער רעגירונג א ן פון דער לאקאלער מאכט האבען אין זייערע רעדעס אונטערגעשטראכען די גלייכהייט פון אלע רעליגיעס אין פראנקרייך. (י.ט.א.)

דער אונגארישער גראף,
וואס האט געראטעוועט א מחנה יודיש וואנדערער.

די שרעקליכע פאסירונג איז פארגעקומען אין דער צייט פון קייזער פראנץ דעם ערשטען, אין דער צייט פון קאטאסטראפאלען פינאנציעלען מלוכה-באנקראט אין עסטרייך. דער גאנצער מלוכה-שאץ האט באנקראטירט און די יודישע בעפעלקערונג מיט איהר מזומן געלד איז פלוצים געווארען ארים ווי א בעטלער. די גזירות פון קייזער, די אזוי-גערופענע „פינאנץ-פאטענטען" האבען ארויסגעריסען ביי די יודען אלס שטייערען דעם לעצטען גראשען. דער בעזונדערער יודען-שטייער איז געווען דער לעצטער קלאפ. עס איז נישט געווען קיין שום ברירה: אויספרעסען פון זיך דעם לעצטען קרייצער, פערקויפען דאס לעצטע העמד, אדער אויסוואנדערן פון עסטרייך און זוכען נייע לענדער אויף אויפצוהאלטען דעם לעבען.

אבער וואוהין וואנדערן? אמעריקא איז דעמאלט זעהר ווייניג בעקאנט געווען, בפרט צווישען די קליינע יודישע ישובים אין בעמען, וועלכע דאס אומגליק פון מלוכה-באנקראט און די אכזריות'דיגע שטייער-מאשין האט אם שווערסטען געטראפען. ביי קיינעם איז נישט געבליבען א ביסעל געלד פאר האנדעל און וואנדעל, עס איז נישט געווען מיט וואס פערדינען א טרוקען שטיקעל ברויט. די פערצווייפלונג איז געוואקסען צווישען די יודישע מאסען ביז גאר, די אמונת-המשיח האט זיך פלוצלונג געוואלדיג פערשטארקט. גאנצע יודישע קהלות האבען גערעדט פון משיח'ס צייטען און געהאלטען, אז מען דארף זיך לאזען אויפ'ן וועג קיין ארץ-ישראל ענטקעגענגיין דעם גואל צדק, דעמאלט האט זיך „ארגאניזירט" די ערשטע גרויסע מחנה וואנדערער קיין ארץ-ישראל. דאס פראגראם איז געווען קלאר: מיטנעמען וועגעלעך און פערד, ביידלעך פון לייוונט, און טאקע אלע מכשירים פאר פעלד-ארבייט אין הייליגען לאנד פון די אבות.

די ערשטע גרויסע חלוצים-מחנה צוריק מיט 115 יאהר. מען האט פערקויפט דאס לעצטע, געמאכט א קניפעל שותפות'דיג געלד פון עטליכע הונדערט טאלער און געלאזט זיך אין וועג אריין מיט א לאנגען טראנספארט פון וועגעלעך איבער מערען, סלאוואקיי און בורגענלאנד צום טייך דונאי, וועלכער פיהרט ביז בעלגראד.

אויפ'ן וועג איבער די גרויסע יודישע קהלות פון ניקאלסבורג און פרעסבורג איז די ערשטע גרויסע עליה קיין ארץ-ישראל אויפגענומען געווארען מיט הארציגע געפיהלען, מיט המלצות פון בעריהמטע רבנים צו די גדולים אין וויען, מען זאל זיי דארט העלפען מיט ווארימע רעקאמענדאציעס צו די טערקישע שררות וועגען אריינלאזען קיין ארץ-ישראל. אומעטום האט מען זיי אויך געשטיצט מיט גרויסע מתנות פון געלד און עסענווארג און פון איינצעלנע מקומות זענען יודישע יונגעלייט מיטגעגאנגען.

אבער וואס טיפער די יודישע מחנה האט זיך אראפגעלאזען אין טאל אויף דער אנדערער זייט פון דונאי, אלץ איז זי געווארען מידער. די מענשען האבען דעם לאנגען וועג גוט אויסגעהאלטען, אבער די פערד האבען זיך אנגעהויבען פוילען. רויבער האבען אנגעהויבען בעפאלען די וואנדערער, געגען קלענערע אטאקעס איז עס לייכטער געגאנגען. עס זענען געווען אבדות, אבער די רויבער האבען געמוזט ענטלויפען מיט צוהאקטע בייגער. איינמאל איז די באנדע פון די אנפאלער געווען אזוי געדיכט, אז די יודען האבען זיך געפיהלט פולקום ארומגערינגעלט פון פיינד. זיי האבען דערום אויף גיך געמאכט פון אלע וועגעלעך א מין בורג, איינגעארדענט פרויען און קינדער אין דער מיטען, ארום און ארום גוט געשיצט, בשעת די מענער האבען געמאכט א שארפען געגען-אטאק אויף די ארומיגע מחנות פון די אנפאלער. דער מאנעווער איז געלונגען. די איבעראשטע רויבער האבען געכאפט מורא'דיגע קלעפ און איבערגעלאזען עטליכע מתים און פיל פערוואונדעטע. אבער די יודישע מחנה האט געהאט דערביי איהר שווערסטען קרבן: דער פיהרער, דער מוכיח איז אויך געפאלען אויפ'ן שלאכט-פעלד.

ביי דער מחנה איז דערווייל אויסגעוואקסען א אייגענער פיהרער, יעקב מייזעל האט שוין בעוויזען געוואלדיגע גבורות אין די ביז-איצטיגע צוזאמענשטויסען און די עדה האט איהם געוועהלט אלס איהר פארשטעהער און מנהיג. מען האט זיך געלאזען אין ווייטערן וועג, אבער גאנצע מחנות פויערישע דערפער זענען זיי ענטגעגענגעקומען און עס האט זיך אנגעהויבען א שווערע בלוטיגע שלאכט דורך פולע צוויי מעת-לעת, ביי וועלכע די יודישע וואנדערער האבען זיך געבאדען אין בלוט. די גאנצע עדה האט געזאגט וידוי און אפגעריכט איהר לעצטע תפלה צו גאט ברוך הוא, ער זאל זי ראטע-

(ווייטער זעה 7-טע זייט).

לאדז
19 דעצעמבער 1927

דאס לאדזער לעבען

לאדז
19 דעצעמבער 1927

19 מאנטאָג כה כסלו תרפ"ח	דעצעמבער זון-אויפגאַנג 7.40 זון-אונטערגאַנג 3.24 לענג פון טאָג 10.11

היינט און מארגען

קומען ווייטער פאר די צוגאב-קאָנטראָל-פערזאַמלונגען.

(מ) דאָס פאָליצייאיש - מיליטערישע ביוראָ ביים מאַגיסטראַט טיילט מיט, אַז היינט דעם 19 און מאָרגען דעם 20. דעצעמ. וועלען פאָרקומען צוגאָב-קאָנטראָל-פערזאַמלונגען פאַר די רעזערוויסטען און לאַנדשטורם (פאָספאָליטע רושעניע) פון דער קאַטעגאָריע A, C און 1 C פון די יאָהרגענג 1901, 1899 און 1887 און די פון די יאָהרגענג 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, 1895, 1896, 1897 און 1898 וואָס האָבען זיך געדאַרפט צושטעלען צו די קאָנטראָל - פערזאַמלונגען אין 1925 און 1926 י. און האָבען זיך נישט צוגעשטעלט.

אין לאָקאַל פון פ. ק. או. I (טאַרגאָווא 18) דאַרפען זיך צושטעלען די וואָס האָבען דעם 1. אויגוסט געוואוינט אין די פאָליציי - קאָמיסאַריאַטען 2, 3, 5, 8, 9 און 11 און אין לאָקאַל פון פ. ק. או. II (נייע ציגעל-גאַס 51) — די וואָס האָבען צו יענער צייט געוואוינט אין די פאָליציי - קאָמיסאַריאַטען 1, 4, 6, 7, 10, 12, 13 און 14.

רעגיסטראַציע

פון יאהרגאַנג 1906 און 1907.

די מיליטעריש - פאָליצייאישע ביוראָ ביים מאַגיסטראַט טיילט מיט, אַז אַלע יונגעלייט פון יאָהרגאַנג 1907 דאַרפען איצט פערזענליך זיך רעגיסטרירען אין לאָקאַל פון מיליטעריש-פאָליצייאישען ביוראָ (טראַוגוטאַ 10) פון 8 פריה ביז 3 נאָכמיטאָג, שבת פון 8 פריה ביז האַלב 2 בייטאָג.

היינט, מאָנטאָג, די וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 14-טען פאָליציי-קאָמיסאַריאַט מיט די פאַמיליען-נעמען פון M ביז Z.

יאהרגאנג 1906.

מאָרגען, דינסטאָג, די וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 1, 2, 3, 4, 5, 6 און 7 קאָמיסאַריאַט מיט די פאַמיליען-נעמען פון A ביז Z.

קאנדעלעניץ=דעפעשע פון דער קהלה.

די יודישע קהלה - פערוואַלטונג האָט אַרויסגעשיקט אַ קאָנדעלענץ-דעפעשע צו דער ווינער קהלה צוליב'ן טויט פון פראָפ. ד"ר חיות.

דער סכסוך אין דער לאדזער באַהן=דירעקציע.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם סכסוך צווישען דער באַהן-דירעקציע און די אַרבייטער, וועלכע זענען געווען בעשעפטיגט ביים בויען די באַהן-וועגען, זענען נעכטען אַרויסגעפאָהרען קיין וואַרשאָ צוויי דעלעגאַטען פון די אַרבייטער: ה' מאַריאַן קאָהן און זיגמונט אָרליקאָווסקי, כדי צו אינטערווענירען, אַז די רעדוצירטע אַרבייטער זאָלען כאָטש בעקומען אונטערשטיצונג אין משך פון די ווינטער-חדשים.

ווי מיר דערוויסען זיך, האָט אויך די לאָדזער מאַכט אונטערגענומען שריט כדי צו ווירקען אויף דער באַהן-דירעקציע זי זאָל געהען אויף קאָמפּראָמיסען, און אויב עס איז נישט מעגליך, צוליב די פרעסט, צו פיהרען ווייטער די באַהן-אַרבייטען, צו אַסיגנירען פאַר די אַרבייטסלאָזע אַ געוויסע אונטערשטיצונג.

פרעזידענט זשעמיענצקי געוועהלט אלס פאר=זיצער

צו בויען די קאַנאַליזאַציע און וואַסער=לייטונג.

(§) עהרענמיטען איז אונטערן פאָרזיץ פון פרעזידענט זשעמיענצקי פאָרגעקומען די ערשטע זיצונג פון דעם נייעם קאָמיטעט צו בויען די קאַנאַליזאַציע און וואַסער-לייטונג.

אינזשיניער סקשיוואַן בעריכטעט וועגען דעם מעמד פון די בוי-אַרבייטען פון דער קאַנאַליזאַציע ביז איצט און רעזומירט, אַז כדי צו פיהרען די אַרבייט ווייטער אין דעם זעלבען טעמפאָ וואו ביז איצט, איז נויטיג אַ הלואה.

דער פאָרשלאַג פון אינזשיניער סקשיוואַן רופט אַרויס אַ דיסקוסיע און צום סוף ווערט געוועהלט אַ קאָמיסיע אין די פערזאָנען פון פרעזידענט זשעמיענצקי, וויצע-פרעזידענטען ראַפאַלסקי, ד"ר וויעליינסקי און ה' וואַלטשאַק, וועלכע דאַרפען דעם ענין גרינדליך אויספאָרשען. וואָס שייך אַ הלואה איז בעשלאָסען געוואָרען זיך צו ווענדען צו אויסלענדישע קאַפיטאַליסטען דורך דער צענטראַלער מאַכט אין וואַרשאָ, כדי אַזוי-אַרום אַרויסצובעקומען פאַר אַ קלענערען פראָצענט די הלואה.

ענדליך איז פרעזידענט זשעמיענצקי אויסגעוועהלט געוואָרען אַלס שטענדיגער פאָרזיצער פון דעם קאָמיטעט צו בויען די קאַנאַליזאַציע און וואַסער-לייטונג.

האנדעלס=בעציהונגען פון לאָדז מיט פּאָרטוגאל.

אונטערהאַנדלונגען מיט די פעראינטערעסירטע אמטען.

ווי אונזערע לעזער ווייסען שוין, פיהרט דער היגער אינדוסטריעלער ה' א. בושעזשינסקי אונטערהאַנדלונגען מיט פאָרטוגאַל וועגען אַ סחורות-אויסטויש. אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם האָט ער זיך שוין מיט אַ צייט צוריק געווענדעט מיט מעמאָריאַלען צום אויסערן און צום האַנדעלס-מיניסטעריום וועגען שליסען אַ האַנדעלס-אָפּמאַך מיט פאָרטוגאַל, כדי מ'זאָל קענען פערפיהרען מיט'ן דאָזיגען לאַנד אַ רעגולערען סחורות-פערקעהר.

די אונטערהאַנדלונגען זענען אָנגעקניפּט געוואָרען און האַלטען שוין ביים פינאַליזירט ווערען. די טעג האָט ה' בושעזשינסקי דערהאַלטען פון האַנדעלס-מיניסטעריום אַ בריף, אין וועלכען ס'ווערט מיטגעטיילט, אַז דער אָפּמאַך מיט פאָרטוגאַל האַלט שוין ביים אָפּגעשלאָסען ווערען. דאָס מיניסטעריום בעט צושיקען אַ רשימה פון אַרטיקלען, וואָס קענען פון פוילען עקספּאָרטירט ווערען קיין פאָרטוגאַל.

אַן ענליכען בריף האָט ה' בושעזשינסקי דערהאַלטען אויך פון אויסערן-מיניסטעריום. דער לייטער פון דער מזרח - אָפּטיילונג ביים מיניסטעריום דאַנקט ה' בושעזשינסקי'ן פאַר זיינע אינפאָרמאַציעס און טיילט מיט, אַז דער האַנדעלס-אָפּמאַך מיט פאָרטוגאַל, וועט וואַהרשיינליך אין דער נאָהענטסטער צייט אָפּגעשלאָסען ווערען.

האנדעלס=אָנגעשטעלטע פּראָטעסטירען

געגען דעם פערלענגערען די ארבייטס=צייט ערב חגא.

פון די האַנדעלס אָנגעשטעלטע-קרייזען בעט מען אונז מיטצוטיילען:

די האַנדעלס-אָנגעשטעלטע-פעראיינען הויבען אָן אַ פּראָטעסט-אַקציע געגען דעם דערלויבען צו פערלענגערען די אַרבייטס-צייט אין די האַנדעלס-אונטערנעהמונגען אין די פאַר-חגאות-טעג. די פעראיינען זענען אין דער מיינונג, אַז די פעראָרדנונג איז אַרויסגעגעבען געוואָרען דורכ'ן אַרבייטס - מיניסטעריום אָהן אַ יורידישען גרונד און אָהן אַ פערשטענדיגונג מיט די אָנגעשטעלטע-פעראיינען און מיט'ן שטאָט-ראַט, וועלכער האָט דאָס רעכט צו נאָרמירען די האַנדעלס-שעהן. ביז איצט פלעגט די פערלענגערונג פון די אַרבייטס-שעה'ן פאָרקומען נאָר אין אַ הסכם מיט'ן שטאָט-ראַט.

די האַנדעלס-אָנגעשטעלטע-פעראיינען טיילען מיט אַלע אָנגעשטעלטע, אַז לויט דער פעראָרדנונג פון אַרבייטס-מיניסטעריום, קענען די אָנגעשטעלטע נישט געצוואונגען ווערען צו אַרבייטען מעהר ווי 8 שעה און אַז פאַר די איבער-שעה'ן קומט זיי צוגעצאָהלט 50 פּראָצ. איבער דעם נאָרמאַלען לוין.

וועגען אַלע פאַלען פון עובר זיין אויף די דאָזיגע פאָרשריפטען, ווערט געבעטען מיטצוטיילען אין קאַנצלאַריע פון האַנדעלס-אָנגעשטעלטען - פעראיין (אַל. קאָשטשושקי 21) כדי די שולדיגע זאָלען צוגעצויגען ווערען צו גערוכטליכער פעראַנטוואָרטליכקייט.

ראדיום צום קאמף מיט ראק

קאנפערענץ אין דער לאדזער געזעלשאַפט צו בעקעמפען די ראק=קראַנקהייט.

די סטאַטיסטישע בעריכטען וועגען געזונד-צושטאַנד פון אונזער שטאָט בעווייזען אַ פורכטבאַרען וואוקס פון טויטפאַלען און ערקראַנקונגען אויף ראַק. עס איז דעריבער פערשטענדליך, וואָס „די געזעלשאַפט צו בעקעמפען דעם ראַק" האָט אַזאַ ברייט פעלד פאַר איהר אַרבייט.

ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט, האָט „די געזעלשאַפט צו בעקעמפען דעם ראַק" געבראַכט קיין לאָדז אַ רענטגען-אַפּאַראַט, וועלכער איז איצט איינער אין פוילען.

נעכטען אין דערפריה איז אין לאָקאַל פון דעם אינסטיטוט צו היילען פון ראַק מיט רענטגען-בעשטראַהלונגען און ראַדיום (פּיעטרקאָווער 175) דעמאָנסטרירט געוואָרען דער נייער רענטגען אַפּאַראַט פאַר די פאָרשטעהער פון געזונדהייטס-אָפּטיילונג ביים מאַגיסטראַט, פיל אָנוועזענדע דאָקטוירים, פּרעסע-פאָרשטעהער פערבעטענע געסט.

ד"ר מאַיבאַום-מאַשינסקי האָט געגעבען ערקלערונגען וועגען דער ווירקונג און וועגען מעכאַניזם פון דעם נייעם רענטגען-אַפּאַראַט, וועלכער וועט בעדינט דורך אַ ספּעציאַליסט פון דייטשלאַנד.

ד"ר מאַיבאַום האָט אויך געוויזען די אָנוועזענדע דאָס קליינע אָבער שווערע שעכטעלע מיט ראַדיום, וועלכע דער אינסטיטוט האָט בעקומען פונ'ם מאַגיסטראַט אַ דאַנק דער בעמיהונג פון ה' סטאַניסלאַוו קעמפנער, דעם לייטער פון דער געזונדהייטס-אָפּטיילונג אין לאָדז.

דער גרויסער נייער רענטגען-אַפּאַראַט האָט געמאַכט אַן'איינדרוק אויף די אָנוועזענדע—אָבער נאָך אַ גרעסערען רושם האָט געמאַכט דאָס קליינע שווערע שעכטעלע מיט נאָדלען-ראַדיום, אין דעם שעכטעלע ליגט דאָך די האָפנונג אויף לעבען און געזונד פון אַזוי פיל קראַנקע מענשען!

די געזעלשאַפט צו בעקעמפען דעם ראַק האָט לעצטענס זעהר פיל אויפגעטון.

אַ דאַנק דעם נייעם אַפּאַראַט און די נייע היילונגס - מעטאָדען, איז דאָ אַ האָפנונג, אַז אויב די קרענק וועט בעצייטענס קאָנסטאַטירט ווערען. (און צוליב דעם דאַרף מען זיך אין יעדען פערדעכטיגטען פאַל ווענדען אין דעם אַמבולאַטאָריע פון דער געזעלשאַפט צו בעקעמפען דעם ראַק (גדאַנסקאַ 83) וועט געלונגען אין מאַנכע פאַלען צו דערגרייכען גוטע רעזולטאַטען.

שאָפערס דראָהען מיט פּראָטעסט=שטרייק,

אויב זיי וועלען נישט קריגען קיין פעלצלעך.

מיט אַ פּאָר וואָכען צוריק האָט די פערוואַלטונג פון דעם שאָפערען-פעראיין אַרויסגעשיקט צו די אויטאָ-אינהאַבערס אַ פאָדערונג צו בעזאָרגען די שאָפערס אויף דער ווינטער-צייט מיט וואַרימע פעלצלעך און פילץ-שטיוועל.

צוליב דעם, וואָס די בעלי-הבית'ים האָבען נאָך ביז איצט, נישט קוקענדיג אויף די שטאַרקע פרעסט, די שאָפערען מיט וואַרעמער קליידונג נישט בעזאָרגט און אפילו נישט געענטפערט אויף דער פאָדערונג, האָבען די שאָפערען בעשלאָסען אַרויסצושיקען אַן'אולטימאַטיווע פאָדערונג מיט אַ טערמין ביז'ן 24-טען ד. ח. אויב צו דער צייט וועט דער ענין נישט ערלעדיגט ווערען, וועט פּראָקלאַמירט ווערען אַ פּראָטעסט-שטרייק אין דעם טאָג ביז 12 אַ זייגער ביינאַכט.

כעמיש=באַקטעריאלאגישע לאבאראטאריע
מאגיסטער נ. שאַץ
פּעטריקאָווער 37, 2. שט., פראָנט
אַנטליזען פון קאַל, אורין, לייכעך א. א. וו.
אורין-אַנאַליז — 4 זל.

מילליאָנען פאמיליעס טרינקען
טהעע "EWIC" №.17
וועלכע האט נישט קיין קאנקורענץ
הן אין דער פריז הן אין דער
פראכטפולער קוואליטעט.
די צופרידענהייט פון יעדען
איז גאראנטירט

ליטע

וועט קויפען סחורה אין לאדז

(—) די ליקווידאַציע פון פויליש-ליטווישען קאָנפליקט האָט אַרויסגערופען אַ גרויסע צופרידענהייט אין די לאָדזער טעקסטיל-קרייזען, ווייל פון די שכנישבאַלטישע מלוכות איז ליטע איינע פון די גרעסטע אָבנעהמערס פון לאָדזער טעקסטיל-סחורות. איצט, צוליב די צוריקגעשטעלטע נאָרמאַלע בעציהונגען מיט ליטע, ווערען אין לאָדז ערווארט פאָרשטעהער פון ליטווישען האַנדעל, כדי צו פינאַליזירען די אונטערהאַנדלונגען מיט די היגע עקספּאָרטערען.

לעהרער

נישט קוואַליפיצירטע, נישט=דיפּלאמירטע.

(§) דעם 1. יאַנואַר 1928 האָבען געזאָלט זיין בעפרייט פון זייערע פּאָסטענס אַלע לעהרער, וועלכע האָבען נישט די געהעריגע קוואַליפיקאַציעס אָדער דיפּלאָמען.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט האָט דאָס שול-קוראַטאָריום בעקומען אַ פעראָרדנונג נישט צו בעפרייען באַלד די אַלע לעהרער, ווייל דאָס וואָלט אַריינגעבראַכט נישט-געוואונשענע מניעות אין דעם גאַנג פון לימודים. דער קרייז-שול-קוראַטאָר האָט דאָס רעכט צו נעהמען אין אַכט די בקשות פון די לעהרער וועגען פערלענגערען זיי דעם טערמין צו בלייבען אויף זייערע פּאָסטענס ביז'ן סוף פון שול-יאָהר.

וואהלען

צו דער „תרבות"-קאנפערענץ.

די וואַהלען צו דער דריטער לאַנד-קאָנפערענץ פון „תרבות", וועלכע איז בעשטימט אויף דעם 25. ד. ח. וועלען פאָרקומען מאָרגען אין דער „שלום-עליכם"-שול (פּאָלודניאָווע 11) צווישען 5 און 10 אין אָוונד.

אפטייקען-דיזשורען.

(§) היינט ביינאַכט דיזשורירען פאָלגענדע אַפטייקען: וואָיטיצקי (נאַפּיוּרקאָווסקי 27) וו. דאַניעלעצקי (פּיעטריקאָווער 127) פ. אילניצקי און י. ציממער (וואָלטשאַנסקאַ 37) ליינוועבער, (פרייהייטס-פּלאַץ 2), י. האַרטמאַן (מלינאַרסקאַ 1) י. קאַהאַנע (אַלעקסאַנדראָווסקאַ 80).

אונזער געזעלשאפטליכע ארבייט

און די שטרעבונגען די ארבייט צו קאנסאלידירען.

ביי אונז יודען איז די געזעלשאפטליכע זארג פאר די ארימע, שוואכע און קראנקע א טראדיציע פון קדמונים, א טראדיציע, וואס ווערט נישט אפגעשוואכט אין די פערשידענסטע צייטען, ביי פערשידענסטע סיטואציעס, אין וועלכע מיר האבען זיך געפינען.

ביי יודען, וועלכע האבען פון די מלוכה־אנשטאלטען וועניג גענאסען דא צוליב רעליגיעזע מאמענטען, דארט צוליב בעגרענצונגען א.א.וו., האט זיך די דאזיגע זארג פאר׳ן כלל שוואכערע און נויטבעדערפטיגע ספעציעל שטארק ענטוויקעלט און אנגענומען ספעציפישע פארמען. אין די אלטע צייטען פלעגען די דאזיגע נויטען טיילווייז ערלעדיגען די יודישע קהלות, די שוהלען, שטיבלעך, שפעטער פערשידענע חברות און גאר אין דער לעצטער צייט פערשידענע הומאניטארע געזעלשאפטען מיט גרעסערע און קלענערע אויפגאבען און פערנעהם.

די נייע צייטען האבען געבראכט מיט זיך נייע אויפגאבען און נייע מאדערנע מיטלען זיי צו פערווירקליכען. די נויטען פון דער יודישער בעפעלקערונג זענען בעדייטענד און פערשידען און די פערשידענסטע שיכטען פון די יודען זוכען זיי אויף פערשידענע אופנים זיי צו ערפילען. און אלס רעזולטאט פון׳ם דאזיגען שטרעבען זיי צו ערפילען וואקסען אויס ביי יודען צענדליגער און הונדערטער פערשידענע נייע געזעלשאפטען און חברות. די ערשיינונג וואלט געווען צו בעגריסען, ווען זי וואלט נישט געבראכט מיט זיך קיין נעגאטיווע מאמענטען. כ׳וויל שוין דא איצט נישט רעדען וועגען זייטיגע מאטיווען, וואס בעוואויגען אפט דאס שאפען פון פערשידענע געזעלשאפטען און חברות, מאטיווען, וואס האבען אין זייער גרונד פערשידענע מאמענטען, ענג־פערזענליכע א.א.וו. די דעזארגאניזאציע, וואס שווימט אריין אין דער טעטיגקייט פון די איינריכטונגען אויף די פערשידענסטע געביטען, די נישט פעראיינהייטליכקייט און אפילו „קאנקורענץ“ צווישען די דאזיגע אינסטיטוציעס איז אפט ממש שעדליך פאר דער זאך גופא. און אין די געזעלשאפטליך ענטוויקעלטע לענדער הויבט זיך אן א בעוועגונג אויף צו פעראייניגען און פעראיינהייטליכען די טעטיגקייט פון די פערשידענע וואוילטעטיגע אינסטיטוציעס, אין דער ערשטער רייה צו פעראיינהייטליכען די פאראלעלע, וואס פיהרען די זעלבע אדער כמעט די זעלבע טעטיגקייט. ווי גרויס ס׳זאל נישט זיין די געזעלשאפטליכע אפוטרופסות פון דער מלוכה און פון די קאמונאלע איינריכטונגען, וועט זי נאך לאנגע יאהרען נישט זיין גענוגענד און וועט נישט פאלקאם דעקען די אלע הצטרכות׳ן פון דער גאנצער בעפעלקערונג אין דער פולער מאס און ס׳וועט בלייבען א גרויס ארט פאר דער פריוואטער און פריוואט־געזעלשאפטליכער טעטיגקייט. אבער די דאזיגע טעטיגקייט דארף איינגעארדענט ווערען אזוי, אז זי זאל ביי דער קלענסטער פערוואנדונג פון מיה און אנשטרענגונג געבען די גרעסטע רעזולטאטען.

די ערשטע האבען עס אין גרויסען פערנעהם פערשטאנען און טאקע אדורכגעפיהרט אין לעבען די פראקטישע אמעריקאנער אין דעם גרויסען ניו־יארק. די פרעסע מיילט מיט, אז די יודישע בעפעלקערונג אין ניו־יארק פערמאגט עטליכע הונדערט פילאנטראפישע און געזעלשאפטליכע אינסטיטוציעס, וואס פאר זייער בודזשעט פאדערט זיך ביז 15 מיליאן דאלאר א יאהר. ביז׳ן יאהר 1916, און טיילווייז אויך איצטן האט יעדע אינסטיטוציע געמוזט אליין זארגען פאר איהר עקזיסטענץ. מען פלעגט איינארדנען בעלער, פארשטעלען טעאטער, שנארען אויף חתונות און ברית׳ן און קלייבען סתם נדבות. דער רעזולטאט דערפון איז געווען, אז א גרויסער טייל פון׳ם געזאמעלטען געלד איז פערשלונגען געווארען דורך די זאמלער און די אינסטיטוציעס זענען וועניג געהאלפען געווארען.

אין יאהר 1926 איז, לויט דער איניציאטיוו פון פ ע ל י ק ס וו א ר ב ו ר ג, געגרינדעט געווארען די „פעדעראציע פאר דער אינטערשטיצונג פון די יודישע צדקה־אנשטאלטען אין ניו־יארק“.

ביי היינטיגען טאג געהערען צו דער פעדעראציע 91 אנשטאלטען, וואס בעקומען היי־יאהר בסך הכל א שטיצע פון 5 מיליאן דאלאר. די דאזיגע סומע מאכט אויס נאר א העלפט פון זייערע בודזשעטען.

די אינסטיטוציעס, וואס געהערען צו דער „פעדעראציע“, זענען פון אלערליי מינים, ווי שפיטאלען, קליניקעס, אמבולאטאריעס, תלמוד־תורה׳ס, יתומים־הייזער, מושב־זקנים׳ס, סאנאטאריום׳ס, הייזער פאר קאליקעס, שולען פאר פלעגערינס, אנשטאלטען פאר יונגע פערברעכער, פערשידענע ברודערשאפטען און קלובען א.א.וו. אין דער פעדעראציע גיסט זיך אזוי אריין דאס גאנצע ארטיגע געזעלשאפטליכע לעבען אין ניו יארק.

די דאזיגע איינריכטונג האט די מעלות, וואס ערשטענס, זענען די זאמלונגס־הוצאות אראפגעזעצט־געווארען דאדורך ביז נישט מעהר ווי 4 פראצענט; צווייטענס, פערלירען איצט די גבאים און אויפזעהער פון די צדקה־אנשטאלטען פיל וועניגער צייט אויף זאמלען געלד און קאנען זיך מעהר אפגעבען מיט אויסבעסערען און פערברייטערען די אנשטאלטען; דריטענס, ווערען די אנשטאלטען קאנטראלירט פון דער „פעדעראציע“ און קיין איין דאלאר פון בודזשעט ווערט נישט אויסגעגעבען אומזיסט;

מיט א קורצער צייט צוריק האט א גרופע ווארשאווער כלל־טוער אויפגעהויבען די פראגע וועגען פעראייניגען אלע יודישע פילאנטראפישע אינסטיטוציעס אין ווארשא. דארט איז עס דערווייל א פראיעקט, וועגען וועלכען מ׳רעדט שוין ערנסט און ס׳וואלט שוין צייט געווען, אז אויך ביי אונז זאל עפיס אויף דעם געביט אנגעהויבען ווערען. מיט א צייט צוריק איז דורך דער פרעסע דורכגעגאנגען א ידיעה, אז איינע פון די היגע געזעלשאפטען, וואס ערטיילען מעדיצינישע הילף, האט אויפגעהויבען די איניציאטיוו וועגען צוזאמענגיסען די 6—7 יודישע געזעלשאפטען, וואס פערנעהמען זיך מיט דער אויפגאבע אין לאדז. דער פראיעקט האט זיך דערווייל נישט גערירט פון ארט, נאך פריהער איז ביי א רייה היגע געזעלשאפטליכע טוער ענטשטאנען א געדאנק צו פעראייניגען די היגע יתומים־הייזער, אויף דעם געביט איז עהר פיל גערעדט, קאנפערירט און געשריבען געווארען און אויך דער ענין האט זיך ביז איצט אויסגעלאזט מיט גארנישט. אבער אין דער לעצטער צייט זענען איינגעטראטען אזעלכע מאמענטען, וואס וועלען מוזען צווינגען די יתומים־פערזארגער ביי אונז אביסעל אנדערש זיך צו בעציהען צו דער פראגע. אט דער ענין איז אזוי אינטערעסאנט אז וועגען איהם וועלען מיר זיך אפשטעלען בעזונדער.

ש.

דעקלאראציע פון דער אונפארטייאיש־רעליגיעזער פראקציע.

געלייענט אויף דער לעצטער זיצונג פון שטאדט־ראט.

די פראקציע פון אונפארטייאישע רעליגיעזע יודען וועט שטרעבען איינצופיהרען א געזונדע קאמונאלע ווירטשאפט, וועלכע ליגט אין אינטערעס פון אלע שיכטען פון דער שטעטישער בעפעלקערונג.

מיר האבען פערשטענדעניש פאר די בעדערפענישען פון די ארבייטענדע קרייזען און מיר וועלען גערן אונטערשטיצען אלע איהרע גערעכטע פאדערונגען.

אלס פארשטעהער פון די יודישע רעליגיעזע שיכטען, וועלען מיר אויפמערקזאם נאכפאלגען נאכדעם, אז די רעליגיעזע, נאציאנאלע און קולטורעלע הצטרכות׳ן פון דער יודישער בעפעלקערונג זאלען ווי־געהעריג בעריקזיכט ווערען.

די בעדערפענישען פון יודישען שול־וועזען ליגען אונז נאהענט צום הארצען. די יודען דארפען האבען די מעגליכקייט זיך צו בענוצען מיט זייער מוטער־שפראך.

די געזעלשאפטליכע און פילאנטראפישע יודישע אינסטיטוציעס מוזען בעפרידיגט ווערען.

מיר וועלען פערלאנגען צו שוינען די יודישע רעליגיעזע פארשריפטען, צו לאזען אין די קאמונאלע אינסטיטוציעס יודישע אנגעשטעלטע און ארבייטער צו גלייך מיט אנדערע.

אונזער בעציהונג צו דער רעגירענדער מעהרהייט וועט זיין אפהענגיג פון דעם אופן ווי אזוי אונזערע פאסטולאטען וועלען בעריקזיכטיגט ווערען.

אפגעלעגט אויף א האלב יאהר דאס געזעץ וועגען די אפטייק־סקלאדען.

די צענטראלע פון סוחרים־פערבאנד האט איבערגעגעבען דעם אינערן־מיניסטער א מעמאריאל, אין וועלכען עס איז אנגעוויזען געווארען, אז דאס איינפיהרען אין לעבען דאס נייע געזעץ פאר די אפטייק־סקלאדען וואלט אינגאנצען רואינירט די דאזיגע בראנזשע. דער פערבאט פאר די אפטייק־סקלאדען צו פערקויפען א געוויסע צאהל הייל־מיטלען וואלט אונמעגליך געמאכט די עקזיסטענץ פון די אפטייק־סקלאדען. דעריבער איז געפאדערט געווארען, אז דער דאזיגער פראיעקט זאל נאכאמאל רעווידירט ווערען דורכ׳ן געזונדהייטס־אמט פונ׳ם אינערן־מיניסטעריום.

פרייטאג האט דאס איגערן־מיניסטעריום ארויסגעשיקט א צירקולאר, לויט וועלכען דער גאנצער ענין ווערט איבערגעגעבען א ספעציעלע קאמיסיע, וועלכע וועט מוזען אין משך פון 6 חדשים אויסארבייטען א נייעם, מעהר גינסטיגען, אויסטאוו לטובת די אייגענטימער פון די אפטייק־סקלאדעס.

דערווייל בלייבען גילטיג די אלטע פארשריפטען פאר די אפטייק־סקלאדען נאר אויף 6 חדשים.

לאנד־בעראטונג פון „בנות אגודת ישראל“.

אין לאקאל פון דער „בנות־ארגאניזאציע“ זאכאדניע 66 איז פארגעקומען א לאנד־בעראטונג פון דער ארטאדאקסישער פרויען־ארגאניזאציע.

ס׳זענען אויך אנוועזענד געווען פארשטעהער פון די העכסטע אגודה־אינסטאנצען — מענער (אין א בעזונדער צימער).

דער לייטער פון צענטראלען סעקרעטאריאט רעדאקטאר א. ג. פרידענזאן האט אפגעגעבען דעם בעריכט וועגען דער טעטיגקייט במשך פון 22 חדשים זייט דער גרינדונגס־קאנפערענץ.

עס ענטוויקעלט זיך א דיסקוסיע, אין וועלכער עס בעטייליגען זיך א רייה רעדנערינס. דאן ווערען אנגענומען פאלגענדע רעזאלוציעס: 1) צוצוטרעטען אויסצובילדען פיהרערינס פאר די פראווינץ־אפטיילונגען; 2) ארויסצוגעבען א זאמעל־בוך: „וואס ווילען די בנות אגודת־ישראל“? 3) פון צייט צו צייט צונויפצורופען צוזאמענקונפטען, 4) אויסצודריקען צוטרוי דער לייטונג פון דער אגודה פאר איהר פרינציפיעלער שטעלונג אין דער פראגע פון נאציאנאליטעטען בלאק. אויפצופאדערן די רעליגיעזע פרויען בכלל און די בנות סימפאטיקער בפרט אונטערצושטיצען די אגודה אין דער וואהל־ארבייט; 6) אויסצודריקען צוטרוי און אנערקענונג דעם צענטראלען סעקרעטאריאט.

נאכ׳ן אננעהמען א רייה ארגאניזאציאנעלע בעשלוסען איז געוועהלט געווארען א מענער־ראט פון פאלגענדע פערזאנען: סענאטאר מענדעלזאן, דעפ. מינצבערג, ראטמאן בילויער, ברוך ווארכיוועקער, יצחק רייכמאן, לייבל האראוויטש, לייבל וואידיסלאווסקי, דירעקטאר ראזאנעס — לאדז, פון דער פראווינץ: דר. פעסלער־קאלמעע, פרענקעל בעלכאטאוו, בארנשטיין — בלאשקי פרידמא און ארלעאן—ווארשא. פון אויסלאנד: דר. יונג, ניו־יארק, הערמאן שוואב — האלבערשטאדט — ד״ר דייטשלענדער — וויען. דר. מונק — בערלין — הרב להא — עפוריעס. ווי אויך די רבנים פון רישא און סאמפאלנא, הרב לצווין און הרב לאסקי.

אלגעמיינע פערזאמלונג פון קליינהענדלער־פאריין פיעטריקאווער 6.

די טעג איז פארגעקומען די אלגעמיינע פערזאמלונג פון קליינהענדלער־פאריין פיעטריקאווער 6. צווישען אנדערן איז בעטראכט געווארען די פראגע פון שטייערן־עקזעקוציעס און וועגען פערלעגענע שטייערן.

עס איז בעשלאסען געווארען צו שיקען א דעלעגאציע צום פרעזעס פון דער פינאנץ־קאמער ה׳ טאווארניצקי.

נאכ׳ן בעהאנדלען דעם טעטיגקייטס־ און קאסע־בעריכט, וועלכער איז בעשטעטיגט געווארען איינשטימיג איז מען צוגעטרעטען צו די וואהלען פון א פערוואלטונג.

דער רעזולטאט איז פאלגענדער: פרעזעס: אוניקאווסקי מאיר, וויצע־פרעזעסען: ערליך יוסף און רובינעק הערש, קאסירער: גאלדבערג זכריה, סעקרעטאר גאלדמאן יעקב, עקנאם: טאסק שמואל לוסטיגמאן לייזער, אכאטניצקי לייב, סטריקאווסקי נחמן, ריטערבאנד יודעל, לצווין לייזער.

שטייערן

פון הכנסה און לאקאלען.

(§) ווי מיר דערוויסען זיך, איז די שטייער־אפטיילונג ביים מאגיסטראט צוגעטרעטען ענערגיש איינצומאהנען די פערלעגערטע הכנסה־שטייערן פאר די יאהרען 1923 און 1924, אויך לאקאל־שטייערן פאר׳ן יאהר 1920 און 1925. ביים איינמאהנען די שטייערן וועלען אבער געמאכט ווערען ווייט־געהענדע הנחות פאר די שטייער־צאהלער, וועלכע געפינען זיך איצט אין א שווערער מאטעריעלער לאגע.

פערזאמלונג פון בעקער.

היינט, 7 א זייגער אוועגט קומט פאר אין לאקאל פון פאלקס־הויז (זאוואדזקא 5) א בעריכט־פערזאמלונג וועגען דער לאגע פון די קעלער־ און פארטער־בעקערייען. דעם בעריכט וועט אפגעבען מ. גאלדבערג, דער פארשטעהער פון דער האנטווערקער־צענטראלע אויף דער קאנפערענץ וועגען די בעקערייען, וועלכע איז פארגעקומען ד. 9 ד. ח. אין דער וואיעוואודזטווע.

„אין ארדט“.

מארגען — „נסים מן שמים“.

מארגען, דינסטאג קומט פאר די פייערליכע פרעמיערע פון גראנדיעזען דריטען פראגראם א. נ. „נ ס י ם מ ן ש מ י ם“.

לויט ווי מען טיילט אונז מיט, וועט דאס פראגראם זיין עפיס אזוינס, וואס לאדז האט עס נאך לעת עתה נישט געזעהן, און וועט שלאגען דעם רעקארד פון אלע ביז־איצט־געזעהענע קליינקונסט־ביהנעס אין אונזער שטאדט.

צוליב דעם, וואס היינט קומט פאר די גענעראל־רעפעטיציע, ווערט היינט אין „ארדט“ נישט געשפילט.

דער לעצטער קאנצערט פון קאזאדעזוס.

דער בעריהמטער פיאניסט ראבערט קאזאדעזוס טרעט אויף מארגען דינסטאג אין „פילהארמאניע“ צום לעצטען מאל אין אונזער שטאדט. דער קינסטלער וועט אויספיהרען א רייה ערהאבענע ווערק פון בראהמס, ליסט, שומאן א. א. דער קאנצערט האט ארויסגערופען אן אלגעמיינע פעראינטערעסירונג.

פ ר י י ע ט ר י ב ו נ ע.

חשוב׳ער ה׳ רעדאקטאר!

ערלויבט אונז אין אייער ווערטער צייטונג צו פערעפענטליכען פאלגענדען בריף:

„צו דער פערוואלטונג פון לוין־וועבער־פאריין, בזשעזשינער 7“.

מיר, א גרופע לוין־וועבער אין דער צאהל פון הונדערט און צוואנציג מיטגלידער האבען געפונען פאר נויטיג ארויסצוטרעטען פון פאריין צוליב פאלגענדע סיבות:

1) צוליב דער גרויסער דעמאראליזאציע, וואס הערשט אין פאריין; 2) צוליב דער נישט טאקטישער האנדלונג לגבי די מיטגלידער פון פאריין אין צוזאמענהאנג מיט׳ן לעצטען וויגאניע־שטרייק; 3) פאר אייער האנדלונג בנוגע דער לעצטער פערזאמלונג, וואס איהר האט זיך גענומען דאס רעכט אויסצושליסען סאציאליסטען פון אייער פעראיין פאר נישט שטימען פאר דער פאלקס־פארטיי, אהן דער בעטייליגונג פון די פאקטישע מיטגלידער, נאר מיט שטימען פון די קליינע אינדוסטריעלער און פאבריקאנטען, וואס איהר כאוועט ביי אייך אין פעראיין.

צוליב די אויבענדערמאנטע טעמים טרעטען מיר ארויס פון אייער פעראיין און מיר שליסען זיך אן אין האנטווערקער־פעראיין זאכאדניע 66.

מיט אכטונג

די צייטווייליגע פאך־קאמיסיע פון לוין־וועבער ביים האנטווערקער־פעראיין, (ז א כ א ד נ י ע 66).

פארזיצ. מיכאל קיבעל, זגערזשער 44.

סעקרעטאר ישעי׳ לעווין דאלנא 9.

קאסירער מ. שאמפאניער זשוראוויע 13.

די שרעקליכע באַהן-קאַטאַסטראָפע אין קאַנאַדע

בעת וועלכען ס'זענען גע'הרג'עט און פערוואונדעט געוואָרען פיל אימיגראַנטען.

וועגען שרעקליכען אומגליק, וואָס איז פאָרגעקומען מיט אַ צוג אין קאַנאַדאַ, וואָס האָט געפיהרט לעצטענס אָנגעקומענע אימיגראַנטען, איז אָנגעקומען אַ בעריכט פון דעם קאַנאַדישען אימיגראַנטען הילפס-פעראיין אין מאָנטרעאָל. דער צוג אין וועלכען עס האָבען זיך געפונען זיבעצעהן אימיגראַנטען, איז געלאָפען פון מאָנטרעאָל קיין טאָראָנטאָ. נישט ווייט פון דער לעצטער שטאָט, האָט דער צוג זיך אָנגעשטויסען אין אַ פראַכט-צוג. דער ערשטער וואַגאָן, אין וועלכען עס האָבען זיך געפונען די אימיגראַנטען האָט זיך אָנגעצונדען. 7 מענשען זענען גלייך דער'הרג'עט געוואָרען און אַ גרויסע צאָהל זענען שווער פערוואונדעט געוואָרען.

לויט דעם בעריכט זענען די זיבצעהן אימיגראַנטען אָנגעקומען קיין קאַנאַדע אויף דער שיף „מאָט,קלעיד", 4 פון די אימיגראַנטען זענען געפאָהרען קיין שיקאַגאָ, די איבריגע זענען געפאָהרען צו קרובים אין קאַנאַדאַ. זונטאָג פריה, דעם 27 טען נאָוועמבער. זענען זיי אַלע אָפּ-געפאָהרען קיין טאָראָנטאָ. ביי דאָקריל אַ שטעטיל נישט ווייט פון טאָראָנטאָ, איז אַ פראַכט-צוג אָנגעקומען פונקט אַנט-קעגען דעם עמיגראַנטען-צוג אויף דער זעלבער ליניע. דער רעזולטאַט איז גע-ווען אַ שרעקליכער: דער אימיגראַנטען-וואַגאָן, וועלכער איז געווען דער ער-שטער גלייך נאָך דער מאַשין, איז אינ-גאַנצען צושמעטערט און פערברענט גע-וואָרען און דער גרעסטער רוב פון די קרבנות איז געווען צווישען די יודישע אימיגראַנטען. פון די 7 טויטע, שוין צוזאַמען מיט דעם מאַשיניסט, זענען דריי יודען.

די פאָלגענדע זענען די דער'הרג'עטע: מינצע אַווערבאַך, 35 יאָהר אַלט, איז געפאָהרען צו איהר מאַן, יענקעל אַוער-באַך אין קיטשענער, אָנטעריאָ, מינדעל אַווערבאַך, 73 יאָהר, אַ שוועסטער פון דער דערמאָהנטער. דער קערפּער פון דער לעצטער איז אינגאַנצען פערברענט געוואָרען. אהרן טאָט, 18 יאָהר אַלט, געפאָהרען צו זיין ברודער אין מעיפאַרד, אָנטעריאָ.

די פערוואונדעטע זענען: נתן גאָלד-בערג, 26 יאָהר אַלט, פון וואַרשאָ גע-פאָהרען צו זיין ברודער הערי גאָלד-בערג, אין לאָנדאָן, אָנטעריאָ. לייכט פערוואונדעטע; חנא אווערבאַך, 13 יאָהר אַלט, געפאָהרען מיט זיין מוטער מינצע, צום פאָטער יענקעל אווערבאַך. ער איז שווער פערוואונדעט: אַ צוקלאַפּטען שאַרבען, אַ צובראָכענעם אָרעם און צו-בראָכענע פינגער. פייוועל מענדעלסאָן, 12 יאָהר אַלט, געפאָהרען אַליין צו זיין שוועסטער, דאָראַ הויזען, אין ווינדזאָר, אָנטעריאָ, — אָבגעברענט דעם אָרעם און לייכט צוקלאַפּט. יודעל טאָפּ, 19 יאָהר אַלט פון פוילען, געפאָהרען צו זיין ברו-דער ישראל, אין מעיפאַרד — צוקלאַפּט דעם שאַרבען, אָבער דאָקטוירים גיבען האָפנונגען, אַז ער וועט געזונד ווערען.

די 4 קינדער, וואָס זענען געפאָהרען קיין שיקאַגאָ צו זייער פאָטער וואַרטמאַן. זענען געפאָהרען אַליין, ווייל זייער מוטער איז געשטאָרבען אין פוילען. פערל און צעשע, די עלטערע צוויי זע-נען אַרויס אָהן וואונדען, די יונגערע צוויי זענען לייכט פערוואונדעט.

דער יודישער אימיגראַנטען הילפס-פעראיין האָט גלייך צוגעשיקט טעלע-גראַמען צו די קרובים, אָנזאָגענדיג זיי די טרויעריגע בשורה און זיי זענען אַלע גלייך געקומען קיין טאָראָנטאָ. דער פער-איין האָט אָנגעווענדעט אַלע מיטלען צו לייכטערען די ליידען פון די פערוואונ-דעטע.

יודישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָבטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" אַנטוואָרטען אויף יורידישע פראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופּאָן.

יורידישע אָבטיילונג
פון „נייעם פאָלקסבלאַט".

ביים דערלאַנגען אַן'אָנפראַגע אויף אַ יורידישע עצה, דאַרף צוגעלעגט ווערען דער קופּאָן פון דער דאַטע פון טאָג, ווען די אָנפראַגע ווערט איינגעגעבען. אויף אָנפראַגען אָהן קופּאָן, וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 19. דעצעמבער 1927.

6607. אַ שטענדיגער לעזער פון גרי-נעם מאַרק.

איהר וועט קאָנען אין משך פון די נעהנטע 5 יאָהר זיך עפענען אַן'אייגע-נע בעקעריי נישט זייענדיג געצוואונגען אויסצוהאַלטען אַן'עקזאַמען אַלס מייס-טער, אויב איהר וועט פאָרשטעלען אַ בעשטעטיגונג פון מאַגיסטראַט, אַז איהר האָט די לעצטע 5 יאָהר געאַרבייט ביי אַ זעלבסטשטענדיגען בעקער, מעג עס אַפילו זיין ביי אייער אייגענעם פאָ-טער.

6608. ק. אייזנער.

אויב איהר האָט בעקומען קאַט. A מיט זאַסטרזשעזשעניעס לויט די אַרטיק-לען 10, 47 71 פון די מיליטערישע סאַניטאַרע פאָרשריפטען איז עס דער-פאַר, ווייל די אונטערזוכונגס-קאָמיסיע האָט ביי אייך פעסגעשטעלט פאָלגענדע אַפעקטען: לייכטע אויסקרימונג פון רי-קענביין, גאַז און קורצזיכטיגקייט אויף ביידע אויגען.

6609. משה גראָסקאָפּף פון גלובנאַ גאַס.

עס קומט אייך אומבעדינג אורלויב. ווענדעט זיך וועגען אַן'אינטערווענץ צום אַרבייטס-אינספעקטאָר.

6610. לייבוש פויזנער.

אַן'אייגנווילליגע ענדערונג פון דער בעשטימונג פון אַ פערנומענעם לאָקאַל געגען אַ פירוש'ן אָפּמאַך קאָן פעראור-זאַכען אַן'עקסמיסיע בפרט, ווען די וואוין-בעדינגונגען ענדערען זיך דורכ-דעם צום שאָדען פון הויזווירט.

דאָס רעכט צו רעאַגירען געגען אַזאַ האַנדלונג האָט נאָר דער הויזווירט און בשום אופן נישט דירעקט דער פעראינ-טערעסירטער לאָקאַטאָר.

6611. אַ סוחר פון וואָלבאָרסקאַ 7.

דער הויזווירט האָט נאָר דעמאָלט אַ מאָטיוו פאַר אַן'עקסמיסיע, ווען איהר נעמט פון סובלאָקאַטאָר אַ פיל העכערע סומע דירה-געלט אין פערגלייך דערמיט וויפיל איהר צאָהלט אַליין פאַר דעם זעלבען צימער.

6612. שאַפּיראָ.

אויב אייער זוהן קאָן בעווייזען, אַז ער איז אויסלאַנד שוין זייט 1917 יאָהר אָהן הפסקה, דראָט איהם נישט קיין שום שטראָף. איבריגענס קאָן מען איהם אַלס נישט פוילישען בירגער איבער-הויפּט נישט בעשטראָפען פאַר זיך נישט צושטעלען צום מיליטער-דינסט בפרט, אַז ער געפינט זיך די גאַנצע צייט אין אויסלאַנד.

וואָס שייך דער פראַגע וועגען קומען אין פוילען מוז ער זיך ווענדען מיט אַ בקשה צום וואָיעוואָדע דורך דער פער-מיטלונג פון אָרטיגען פוילישען קאָנסו-לאַט, אַז מען זאָל איהם ערלויבען אויף שטענדיג צו פערבלייבען אין לאַנד.

זאַל פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20

נאַסטראָלען פון די בעליבטע אַמעריקאַנער קינסטלער
אננא און היימאן יאקובאוויטש

היינט, מאָנטאָג, דעם 18-טען, 9 אָווענד-גרויסע
פּאָפּולערע פאָרשטעלונג פון 1 ביז 2.50 זל.

„וואו זענען מיינע קינדער?"

אין 4 אַקטען מיט געזאַנג און טענץ. הויפּט-ראָל סאָניע—אַ. יאַקובאַוויטש

ס'נעהמען אַנטייל פּ ר ו י ע ן: בעזמאַן, זעווקינאַ, מאַכאַראָווסקאַ, פּאָדערמאַן. מ ע נ ע ר: אַריעל, אייזענבערג, בירנבוים, באַלבירסקי, האַמבורגער, מאַכאַ-ראָווסקי, נייהויז, פּאָליאַנסקי, צווייליך. מוזיקאַלישע לייטונג: ל. זעלמאַן.
אַדמיניסטראַטאָר: אַ. בעזמאַן. ביהנע-לייטער: מאַכאַראָווסקי.
בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

Dr. med H. LUBICZ
צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 32-41
ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענעריש אוּן מע-נער-שוואַכע קראַנקהייטען, מיט היילונגס-קווארץ לאַמפּען (חשר-אויפּפּעל).
נעהמט אָן פון 8—10 און פון 5—8 אָוענד.

נייעם פאַר לאָדז! **בעקאַנטמאַכונג.** נייעם פאַר לאָדז!

דערמיט מאַכען מיר בעקאַנט דעם געעהרטען פובליקום, אַז דאָס פעראייניגטע קאָלעגיום פון

פאָטאָגראַפען-אנגעשטעלטע

האָט ערעפענט אין לאָדז, קאָנסטאַנטינער 33 (פראָנט, 2-טער שטאָק) אַ ספּעציעלע ווערקשטעל פון פערגרעסערונגס-בילדער (פּאָרטרעטען).

אַן'אָריגינעל פּאָרטרעט, דאָפּעלט רעטושירט 35X45 צום פּריז פון 8 זל. אַ שטיק. כדי צו בעקענען דאָס געעהרטע פובליקום מיט אונזער קינסטלערישער אַרבייט, מאַכען מיר אַ פּראָבע-פּאָרטרעט ווזעלבע גרויס צום פּריז פון 3 זל. אַ שטיק. עס ווערען אויך אָנגענומען אַלערליי אויפנאַהמען אין דער שטאָט, ווי אויך אַלע אַרבייטען, וואָס האָט אַ שייכות מיט דעם פאָטאָגראַפיע-פאַך.

אַכטעט נישט, וואָס די פּרייזען זענען שטוינענד ביליג, נאָר קומט און איבערצייגט אייך! דאָס אַטעליר איז אָפען טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אָווענד.

Kolegjum Pracowników Fotograficznych w Łodzi,
Konstantynowska 33, front, II piętro. 909

Dr. H. Wołkowyski
זאַכאַדניאַ 57 (צעגעלניאַנאַ 19)
טעלעפאָן 37-70
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.
נעהמט אָן פון 1—2 און פון 4—8 אָוענד.
פאַר פרויען פון 4—5 אין אַ ספּעצ. וואַרטע-זאַל.

די ליבע פון אַ פרוי צו איהר יונגען איידעם.

אַ שווערע דראַמע, וואָס האָט זיך אָפּגעשפּילט אין אַ יודישער פאַמיליע

פון מ. גלאַזערמאַן.

3.

— וואָס טוט מען איצט? — האָט דער אַלטער טאַטע געפרעגט — וואָס ענטפערט מען ציפּקען, דער הולטאַיקע?

— וואָס זאָל מען טון? — האָט פריי-דע לאה געזאָגט — זי איז טאַקע אַ הול-טאַיקע. עס איז דאָך אָבער פערפאַלען. היינט איז זי דאָך ביי אונז דאָס איינציגע קינד און גאָט האָט אונז געהאָלפען, דאַרף מען איהר דאָך נישט פערלאָזען. אויב איהר חתונה מיט איהר נייעם חתן קען נישט צושטאַנד קומען נאָר דערפאַר, ווייל זיי זענען ביידע אָרעם, דאַרף מען עס אונטערשטופען...

— איך האָב אָבער מורא — האָט דער טאַטע געזאָגט — אפשר האָט ער פון אָנפאַנג אָן זיך בלויז געקוואָפּעט אויף איהר געלד... געמיינט, פון איהר מאַנ'ס גוטס וועט איהם עפּעס אויך צו-פאַלען... און איצט, פערשטעהסט זיך, מען וואָלט זיי געקאָנט אָהין צושיקען אַ היבשען נדן, ווער ווייסט אָבער אין וואָסערע הענד דאָס וועט אַריינפאַלען? מען דאַרף דאָך זעהן, צי דער קאַפּיטאַל פאַסט צום שוך... אויף ציפּקען, זעהסטו דאָך אַליין, אַז מען קען זיך נישט פער-לאָזען — אַזאַ ווינד!..

זי קומט מיט'ן אַמעריקאַנער חתן.

איז געבליבען, אַז מען זאָל איהר שיקען אויף הוצאות, און איהר שריי-בען, אַז זי זאָל אַראָפּקומען מיט איהר נייעם חתן אין קאָוונאַ; נישקשה, טאַ-טע-מאַמע זענען היינט אַזוי רייך, אַז זיי קענען זיך פערגינען דעם פערגעני-גען אַראָפּצוברענגען אָהער זייער כמעט איינציגע טאָכטער, כדי איהר צו פיהרען ביי זיך אין דער היים, אונטער דער חופּה מיט איהר בעשערטען, אויב ער איז נאָר אַן'אַנשטענדיגער מענש... דעם בריף צו דער טאָכטער האָט געשריבען די מאַמע ווייל דער טאַטע איז נישט קיין צו גרויסער בריה אויף די שוואַרצע פינ-טעלעך; האָט זי, די אַלטע פריידע לאה וועגען איהר טאָכטער'ס ריהרענדער לי-בע נישט געקאַרגט קיין שעהנע ווער-טער, וועלכע זי האָט אויסגעפונען אין איהרע ראָמאַנען, און אונבעקאַנטערהייט האָט זי אויך צו איהר צוקינפטיגען איידעם געשריבען עטליכע הייסע שורות, איהם איינלאַדענדיג צו קומען צו זיי צוגאַסט צוזאַמען מיט זייער טאָכטער.

דאָס פערליבטע פאָר'ל האָט זיך נישט לאַנג געלאָזען בעטען און פון קאַנאַדע אַראָפּגעקומען צו די רייך-געוואָרענע טאַטע-מאַמע אין קאָוונאַ. וואו זיי זע-נען זעהר שעהן אויפגענומען געוואָרען. דער טאַטע, אמת, האָט זיך געהאַלטען אַ ביסעל קאַלט. דער נייער אויסדער-וועהלטער פון זיין טאָכטער האָט שוין אויפ'ן ערשטען אָנבליק ביי איהם נישט אויסגענומען; אויך די טאָכטער גופא איז איהם נישט זעהר געפעלען געוואָ-רען פאַר איהרע מעשים. אָבער די מאַ-מע איז געווען ענטציקט. דער „אַמע-ריקאַנער" איז טאַקע געווען אַ יונג מיט ביינער: הויך געוואַקסען, שלאַנק, מיט געדיכטע שוואַרצע האָר, שוואַרצע ברע-מען. גרויע, פער'חלום'טע אויגען... און פון דער ערשטער מינוט אָן האָט ער גענומען אויף זיך די מיה געפעהלען צו ווערען דער צוקינפטיגער שוויגער...

זיי געפעהלען זיך צו שטאַרק

ציפּקע אַליין איז געווען ווי בעטויבט און פערבלענדעט פון דער גרויסער ענ-דערונג, וואָס זי האָט געפונען ביי אירע עלטערן אין הויז. נישטאָ דער אַמאָלי-גער פינסטערער קעלער, נישטאָ דער נידעריגער וואַרשטאַט, דער לעדערנער קיילעכדיגער שטולכעל אויף דריי פיס-לעך, אויף וועלכען דער טאַטע, אין אַ שוואַרצען לעדערנעם פאַרטוך, פלעגט קלאַפּען טשוועקלעך און ציהען דראַט-ווע פון אין דער פריה ביז שפעט אין דער נאַכט. מען פערנעמט איצט איינע פון די שעהנסטע וואוינונגען אין קאָוו-נע, מיט געוועקסטע דילען און מיט עלעקטרישע בעלייכטונג. עפּעס אַ קליי-ניגקייט, הער צאַנדלער! קיינער דער-מאָנט שוין היינט נישט ירוחם דעם שוס-טער, אָדער דעם „הויקער", ווי אַנדערע פלעגען אַמאָל רופען איהר טאַטען. און איהר מאַמע הייסט איצט ביי אַלעמען „מאַדאַם צאַנדלער". ציפּקע איז געווען בערוישט פון קינדערשע עראינערונגען, זי פלעגט געהן אויפזוכען איהרע אַמאָ-ליגע חבר'טעס. אומעטום בעגעגענט מען איהר מיט דער גרעסטער פריינדליכקייט פיל ווייסען שוין אויך פון איהר פאַמיל-יען-דראַמע און פון איהר נייער ליבע. מען וויל זיך בעקענען מיט איהר אַמע-ריקאַנער חתן, וועלכען גאַנץ קאָוונאַ ריהמט גאָר אַלס אַן'אמת'ען „קראַסאַ-וויעץ, אַ בילד-שעהנעם... אָבער ער געהט זעהר ווייניג אַרויס. ער בלייבט כמעט שטענדיג אין שטוב מיט זיין צו-קינפטיגער איבער זעכציג יעהריגער שוויגער. דער אַלטער ירוחם צאַנדלער פלעגט אַ גאַנצען טאָג מוזען זיין אין זיין גרויסען שיך-מאַגאַזין.

עס האָט נישט לאַנג געדויערט און דער אַלטער איז דער יונגערמאַן זעהר געפעלען געוואָרען. זי פלעגט צו איהם ווערען פון טאָג צו טאָג אַלץ צערטלי-כער און הייסער. אַז איהר אַלטער מאַן פלעגט קומען אַהיים צו מיטאָג אָדער צו אָבענד-ברויט, פלעגט ער אָפּט גע-פינען זיין אַלטע, ווי זי גלעט און נעמט אַרום דעם יונגען אַמעריקאַנער. איהם, דעם מאַן, איז קיינמאָל דערביי נישט איינגעפאַלען קיין שום חשד. ער פלעגט עס אָננעמען פאַר מוטערליכע געפיהלען צו זייער צוקינפטיגען איידעם... אויך דער אַמעריקאַנער גופא פלעגט זיך אַלץ מעהר טוליענען צו דער צוקינפטיגער שוויגער. ציפּקע פלעגט זעהן, ווי איהר געליבטער מאַכט חנ'דלעך צו איהר מו-טער: פלעגט זאָגאַר זיין צופרידען; ער איהר געליבטער, האָט איהר ערקלערט, אַז ער געפינט די אַלטע זעהר „ראָמאַנ-טיש", און ער האַלט פאַר נויטיג צו שפּילען וואָס שטאַרקער אויף איהרע „ראָמאַנטישע געפיהלען", כדי גיכער צו דערגרייכען זייער ביידענס ציל, ווייל ווי עס זעהט אויס, וועט מען מען נאָר מיט איהר הילף ערשט קענען ווירקען אויף דעם אַלטען, מעהר איינגעהאַלטע-נעם טאַטען... האָט ציפּקע אַליין איהר געליבטען צוגעגעבען מוט וואָס מעהר צו בעצויבערן איהר מאַמען.

(פאָרטזעצונג קומט)

טראַגעדיע פון אַ משומדת

אַנטלויפט פון איהר קריסטליכען מאַן, וועלכער פער'סמ'ט זיך.

אין וואַרשא רעדט מען איצט וועגען פאָלגענדער טראַגעדיע פון אַ משומדת:

אויף בויאַנאָווסקאַ 2 האָט געוואוינט מיט איהר מוטער די 19-יעהריגע לאה לוקאָווסקאַ. די מוטער מיט דער טאָכטער האָבען געלעבט אין זעהר שווערע מאַ-טעריעלע בעדינגונגען, און לאה האָט פאַר זיך נישט געזעהן קיין תכלית אין לעבען, זי איז דעריבער אַוועקגעפאָהרען צו איהרע קרובים קיין לובלין האָפענ-דיג דאָרט זיך דערשלאָגען צו עפּעס.

אָבזייענדיג אַ געוויסע צייט האָט לאה זיך בעקענט מיט אַ יונגען קריסט מ. נ. בראָניסלאַוו קוויאַטקאָווסקי. נאָך אַ קור-צע צייט האָט זיך צווישען די יונגע מענשען ענטוויקעלט אַ ליבע, וועלכע האָט געבראַכט דערצו, אַז לאה איז ענטלאָפען פון די קרובים און האָט זיך גע'שמד'ט.

מיט דריטהאַלבען יאָהר צוריק האָט דאָס פערליבטע פאָרל חתונה געהאַט. די האָניג-חדשים זענען שנעל אַריבער און די יונגע משומדת האָט זיך אַרומ-געזעהן, אַז זי איז בעגאַנגען אַ פעהלער. זייענדיג פון קינדווייז אָן ערצויגען אין אַ העכסט פרומע שטוב האָט זי נישט געקענט פערטראָגען די פרעמדע סביבה, וועלכע האָט זיך אגב צו איהר בעצויגען פיינדליך. די ליבעס-געפיהלען צום מאַן האָבען זיך גלייכצייטיג אָנגעהויבען ביס-לעכווייז אָבצוקיהלען.

די יונגע אָבטריניגערין האָט אויך אָנ-געהויבען צו בעקומען געוויסענס-ביסען און זי האָט אַלץ אָפטער אָנגעהויבען בענקען צו איהר יודישער פאַמיליע.

דעם לעצטען יום-כפור האָט די משו-מדת אַ גאַנצען טאָג פערבראַכט אין שוהל, וואו זי האָט געדאַוועט און חרטה גע-האַט אויף איהרע זינד.

ווען דער קריסטליכער מאַן האָט זיך וועגען דעם דערוואוסט, איז ער געוואָרען שטאַרק אויפגעבראַכט און האָט איהר אַזוי מכבד געווען, אַז זי איז איינינגע וואָכען אָבגעלעגען קראַנק צו בעט. דער-מיט איז דאָס מעסטעל שוין געוואָרען גענצליך פול און זי האָט ענדליך בעשלאָ-סען צו שיידען זיך מיט איהר מאַן און אומקעהרען זיך צום יודענטום.

מיט איינינגע וואָכען צוריק, האָט די משומדת, אויסגענוצט די געלעגענהייט, וואָס דער מאַן איז נישט געווען אין דער היים און זי איז אַנטלאָפען קיין וואַרשאָ, וואו זי האָט זיך אָנגעהויבען בעמיהען צוריק צו ווערען אַ יודיש קינד.

דער קריסטליכער מאַן, וועלכער איז געווען פערליבט אין זיין „יודישקע" איז אַראָבגעקומען קיין וואַרשאָ און איהר ענדליך געפונען ביי איהר'ס אַ פעטער אויף נאָוויניאַרסקאַ 15.

אויף זיין פאָדערונג זי זאָל מיט איהם געהן וואוינען האָט זי נישט געוואָלט אַנטגעגענקומען און ער האָט דעריבער געמאָלדען אין אויספאָרשונגס-אַמט, אַז יודען האָבען ביי איהם צוגענומען זיין פרוי, וועלכע זיי ווילען מאַכען מיט געוואַלד פאַר אַ יודיש קינד.

די פּאָליציי האָט דעריבער נעכטען בייטאָג אַראָבגעבראַכט די משומדת מיט איהר פעטער אין אויספאָרשונגס-אַמט, וואו מען האָט זיי קאָנפראָנטירט מיט'ן קריסטליכען מאַן.

די משומדת האָט אָבער ערקלערט, אַז זי איז מיט איהר אייגענעם ווילען אַנטלאָפען פון מאַן, און מען האָט זי דעריבער באַלד בעפרייט.

קוויאַטקאָווסקי האָט געפּרובט מיט פערשידענע מיטלען ווירקען אויף זיין פרוי אָבער זעהענדיג, אַז זיינע רייד זענען אַרויסגעוואָרפען האָט ער זיך אַזוי גענומען צום האַרצען, אַז באַלד נאָך איהר אַוועקגעהן האָט ער זיך אויף די טרעפּ גע'סמ'ט.

אין אַ שווערען צושטאַנד האָט איהם די „גיכע הילף" איבערגעפיהרט אין שפּיטאָל „שוו. ראָך".

דער אונגארישער גראַף, וואָס האָט געראַטעוועט אַ מחנה יודישע וואַנדערער.

(ענדע פון 3-טע זייט).

ווען דורך אַ נס פון די דאָזיגע גזלנים און רוצחים.

פּלוצים איז דורכגעריטען אַן'אונגאַ-רישער אַריסטאָקראַט מיט אַ סוויטע פון עטליכע גלאַנציגע רייטער מיט שפּיזען און פּיסטוילען און אַנדערע כלי-זין. דאָס איז געווען גראַף עסטערהאַזי, וועלכער האָט געהערט פון ווייטענס דעם שרעק-ליכען ליאַרם פון געוויין און תפילות. גראַף עסטערהאַזי האָט פּרובירט מיט גוטען פערטרייבען די מחנות פּויערים און גזלנים, אָבער זיי האָבען נישט גע-וואָלט אָפּטרעטען. זיי האָבען גרויס דרך ארץ פאַר איהם, אָבער זיי ווייסען נישט, פאַרוואָס ער נעמט זיך אָן פאַר יודען געגען זיינע אייגענע אָרימע אונטער-טעניגע פּויערים און קנעכט. גראַף עסטערהאַזי איז אָפּגעריטען מיט זיין סוויטע, גלייך ווי עס אַרט איהם נישט, וואָס דאָ וועט ווייטער געשעהן און די רויבערס זענען דאַדורך דערווייל אַבי-סעל רוהיגער געוואָרען.

אָבער אין אַ שעה אַרום איז דער גראַף אָנגעריטען מיט געוואַלדיגע מחנות הוזאַרען און היידוקען און אויפגענומען אַליין אַ מערדערישע שלאַכט געגען די רויבער-באַנדעס, ביז ער איז זיי פולקום בייגעקומען. צעהנדליגע זענען געפאַלען, הונדערטער פערוואונדעט און געפאַנגען. דער רעשט איז אַנטלאָפען מיט אַזאַ שאַרפער לעקציע, אַז עס האָט זיך זיי נישט מעהר געגלוסט אָנפאַלען אויף דורכרייזענדע מענשען. די געראַטעווע-טע יודען האָבען טיף געדאַנקט דעם גראַף.

*

איינצעלנע יודישע היסטאָריקער מיי-נען, אַז די שרעקליכע מעשה דאַטירט פון זיבענצענטען יאָהרהונדערט אונטער קייזער לעאָפּאָלד דעם ערשטען. זי האָט שטאַרקע קרבות מיט דער שיירא פון יהודא החסיד, וואו דער פיהרער און זאַמלער איז געווען דער בעריהמטער ר' מרדכי מוכיח פון אייזענשטאָדט אין בורגענלאַנד. אויך דעמאָלט האָט גראַף עסטערהאַזי געשפּילט די ראָלע פון אַ מציל ומושיע.

לויט'ן בעמישען נוסח זענען פון דער גאַנצער מחנה נאָר 5 יודען געקומען פאַקטיש קיין ארץ-ישראל. כמעט הונדערט זענען געשטאָרבען אונטערוועגס, אָדער זיך אומגעקעהרט קראַנק און צובראָכען קיין בעמען. ווייל אַ קראַנטישער אַרי-סטאָקראַט האָט דער מחנה נישט ער-לויבט אַריבערצוגעהן די גרענץ און פיל פון זיי אַריינגעוואָרפען אין די תפיסות. פון די 5, וואָס האָבען יאָ זוכה געווען אַריין צוקומען קיין ארץ ישראל, איז דאַן איינער צוריקגעבראַכט געוואָרען פון זיינע קרובים אין בעמען אַלס בלינדער. ער האָט געהייסען הארטמאַן און איז וואהרשיינליך אַ פאַמיליאַנט פון שפּע-טער. יקען ווינער געלערנטען און פּי-נאַגסיסט מאָריץ האַרטמאַן.

פ—ן.

פּאַטאָלאָגישער אינסטיטוט „בערנאַרד באַראָן".

דער גרעסטער אינסטיטוט אין ענגלאַנד.

לאָנדאָן (י.ט.א.) די טעג איז גע-עפענט געוואָרען דורך סער דאַלסטאָן דער פּאַטאָלאָגישער אינסטיטוט ביים ווייטשעפּעלער שפּיטאָל, וואָס איז גע-גרינדעט געוואָרען דורכ'ן בעקאַנטען יורישען פילאַנטראָפּ ה' בערנאַרד באַ-ראָן און טראָגט זיין נאָמען. דאָס איז דער גרעסטער און אַמבעסטען אויסגע-שטאַטעטער פּאַטאָלאָגישער אינסטיטוט אין גאַנץ ענגלאַנד. דער נדבן האָט גע-געבען 10,000 פונט פאַר'ן בנין און 25,000 פונט פאַר דער אינערליכער אויסשטאַטונג פון אינסטיטוט. אין דעם אינסטיטוט געפינען זיך 12 לאַבאָראַטאָ-ריעס, אַ גרויסער זאַל און 4 קראַנקען-צימערן. דער פּרעזעס פון שפּיטאָל לאָרד גאַטספאָרד האָט בעת דער ערעפנונג פון אינסטיטוט געהאַלטען אַ רעדע, געווענ-דעט צום אָנוועזענדען ה' בערנאַרד באַראָן, אין וועלכער ער האָט געזאָגט, אַז ה' באַראָן האָט פיל געלייסטעט פאַר'ן וואויל פון דער מענשהייט.

Dr. Med. I. WEINBERG

Cegielniana 47, tel. 26-02

אינערליכע קראַנקהייטען, ספּעציעל פאַר לונגען און האַרץ-קראַנקהייטען, בע-שטראַהלונגען און קינסטליכע בערג-זון נעמט אָן אין לעטשניצע, זגערזשער 17 פון 6—7. אין דערהיים פון 3—5 נאָכמ.

לכבוד חנוכה!

עמפּפעהלט די בעוואוסטע

פּערפומעריע

J. DRUKIER, ZAWADZKA 11 פון דער פירמע

אַ רייכען אויסוואַהל פון די נייעסטע

פּערפומען, זייפען, פּודערן, קעלנישע וואַסערן

אַלער אַרט קאָסמעטיק צו פאַבריקס-פרייזען.

בעמערקונג: צו די ווינאַכטען עמפּפעהל איך דער געעהר-טער קונדשאַפט ספּעציעלע באָמבאָניערקעס אַלס ווייכנאַכטס-געשענקע.

מיט פולער אַכטונג

PERFUMERJA J. DRUKIER,

11 Zawadzka 11.

פאַר ענגראָסיסטען — ראַבאַט.

Dr. Z. RAKOWSKI

ספּעציאַליסט פאַר אויערען-, נאָז-, האַלז- און לונגען-קראַנקהייטען.

קאָנסטאַנטינער 9, טעל. 27-31.

שפּרעכשטונדען פון 12 ביז 2 און פון 5—7. נעמט אויך אָן אין לעטשניצע, זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—3.

אין די ציין פון טיגער.

סענסאַציאָנעלער ראָמאַן

פון מאָריס לעבלאַן

(25

— עס וועט נישט געדויערן מעהר, ווי אַ האַלבע שעה — האָט פערענאַ געזאָגט — נישט מעהר, אויב איהר וועט מיר איבערלאָזען פרייע הענד צו האַנדלען. דאָס ענטדעקען פון אמת איז דאָך ווערט, מ'זאָל האָבען אַ ביסעל געדולד.

— וועל איך וואַרטען! — האָט דער פּרעפעקט איבערגע'-חזרט.

— סערזשאַנט מאַזע, זייט אַזוי גוט און רופט אַהער דעם הער פּאָוויל'ס דינער, סילוועסטער'ן. דער הער פּרעפעקט וויל זיך מיט איהם אַדורכשמועסען

אויף דעמאַליאָנס אַ צייכען האָט זיך מאַזע געפאָלגט און אַוועק נאָך סילוועסטער'ן.

— הער פּרעפעקט! — האָט פערענאַ ווייטער געזאָגט — איך מוז אייך דערקלעהרען, אַז דאָס אויסגעפינען פונ'ם טורקוס, וועלכען איהר אַלע האָלט דאָ פאַר אַ בעווייז געגען מיר, האָלט איך ווידער פאַר אַ זעהר וויכטיגע ענטדעקונג. ער איז מסתמא אַרויסגעפאַלען פון מיין רינגעל אויף דער קאַנאַפּע נעכטען אין אָוועגד. אַלזאָ בלויז פיער מענשען האָבען עס געקאָנט בעמער-קען און עווענטועל אַריינצולייגען דאָס שטיינדעל אין קאַסטע אַריין, כדי צו ווענדען אַלע פערדאַכטען אויף מיין פּערזאָן. די ערשטע פּערזאָן פון די פיער, איז אייער אַגענט מאַזע... וועגען איהם איז נישטאָ וואָס צו רעדען. דער צווייטער איז פּאָוויל, וועלכער לעבט שוין נישט, אין קאָן דעריבער נישט אַריינגענומען ווערען אין חשבון. די דריטע פּערזאָן איז סילוועסטער, און מיט איהם וויל איך זיך איצט טאַקי אַדורכרעדען.

דער פערהער פון סילוועסטערען האָט נישט פערנומען קיין סך צייט. ער האָט זעהר גרינג דערוויזען, אַז אײדער די פרוי פּאָוויל איז צוריקגעקומען, איז ער געזעסען די גאַנצע צייט אין קיך און געשפּילט אין קאָרטען מיט דעם רעשט דינערשאַפט.

— גוט! — האָט פערענאַ פערענדיגט דעם פרעהער — איך בעט אייך אָנצוזאָגען דער פרוי פּאָוויל, אַז דער הער פּרעפעקט וואָלט זי געוואָלט זעהן...

— אָבער, מיין הער! — האָט דער פּרעפעקט אויסגערופען — איהר זענט דאָך, חלילה, נישט חושד די פרוי פּאָוויל?

— הער פּרעפעקט, די פרוי פּאָוויל איז עס די פערטע פּערזאָן, וואָס האָט געקאָנט געפינען מיין טורקוס.

— טאָ איז וואָס דערפון געדרונגען? עס איז אַ צו קנאַפּער רמז, מ'זאָל קאָנען מיינען, אַז אַ פרוי איז פעהיג געוועזן צו דער-הרג'ענען איהר מאַן... און אַ מוטער — פער'סמ'ען איהר זוהן;

— איך שטעל זיך עס אויך נישט פאָר, הער פּרעפעקט.

— אם כן?

דאָן לואי האָט נישט געענטפערט.

דער פּרעפעקט ווידער האָט נישט אויסבעהאַלטענדיג זיין אויפרעגונג, אויסגערופען:

— אַלזאָ, גוט! איך בין מסכים צו פערהערען די פרוי פּאָ-וויל, אָבער אונטער איין תנאי, אַז איהר וועט זיך די גאַנצע צייט נישט אָפּרופען. פרעגען וועל איך אַליין. איהר קאָנט מיר נאָך אָנווייזען, וואָס'ערע פראַגען איך זאָל איהר שטעלען.

— איין פראַגע בלויז, הער פּרעפעקט, און נעמליך: צי די פרוי פּאָוויל קאָן נישט קיין אַנדערע קרובים פון די שוועסטער רוסעל, אַ חוץ איהר געשטאָרבענעם מאַן?

— צו וואָס איז דען נויטיג די דאָזיגע פראַגע?

— ווייל אויב עס עקזיסטירען אַנדערע קרובים, דאַן ירש'ן איך נישט די מיליאָנען נאָר זיי ירשנען. און אין דעם פאַל זענען זיי און נישט איך פעראינטערעסירט געווען אָפּצוראַמען פון דער וועלט דעם הער פּאָוויל מיט זיין זוהן.

— פאַקטיש... פאַקטיש! — האָט דעמאַליאָן אַרויסגעשעפּ-טשעט.

אין דעם מאָמענט איז אַריינגעקומען די פרוי פּאָוויל. זי איז געווען צאַרט און פריש, נישט קוקענדיג אויף די פילנטרעהרען, וואָס זי האָט פערגאָסען. בלויז די ברעמען פון די אויגען זענען איהר געווען שטאַרק פעררויטעלט פון געוויין און אין די אויגען גופא איז פערבליבען דער אויסדרוק פון שרעק. אַלע בעוועגונגען און די גאַנצע געשטאַלט האָבען גלייכצייטיג געהאַט אין זיך עפּעס פיבערדיגעס, וואָס האָט אויף די פערזאַ-מעלטע געמאַכט אַ שווערען איינדרוק.

— איהר וועט זיך אַזוי גוט זיין זעצען! — האָט זיך אָפּ-גערופען דער פּרעפעקט מיט גרויס דרך ארץ — איהר וועט מיר אויך ענטשולדיגען, וואָס איך בין אייך מטריח און פערשאַף אייך עגמת נפש. די צייט איז אָבער טייער, און מיר מוזען זיך מיט כל הכּוחות בעמיהען, אַז עס זאָלען בעשטראָפט ווערען די שולדיגע אין דעם טויט פון אייערע נאָהענטע.

טרעהרען האָבען זיך ווידער אָנגעהויבען צו קייקלען אי-בער'ן פנים פון דער פרוי פּאָוויל, און שלוכצענדיג האָט זי געזאָגט:

— אויב די גערעכטיגקייט ברויך נאָר מיין הילף... הער פּרעפעקט...

— מיר האָבען אייך געוואָלט בעטען, איהר זאָלט געבען עטליכע אויפקלעהרונגען. די מוטער פון אייער מאַן איז געשטאָרבען, נישט וואַהר?

— יאָ, הער פּרעפעקט.

— איהר מיידעלשער פאַמיליען-נאָמען איז געווען רוסעל, געהייסען האָט זי עליזאַבעט און געשטאַמט האָט זי פון סאַן-עטיען?

— יאָ.

— האָט אייער מאַן געהאַט ברידער אָדער שוועסטער?

— ניין, ער איז געווען אַ בן יחיד.

— זענען אַלזאָ נישט געבליבען קיין שום יורשים נאָך דער פרוי עליזאַבעט רוסעל?

— ניין נישט געבליבען.

— עליזאַבעט האָט אָבער געהאַט נאָך צוויי שוועסטער, דאַכט זיך? די עלטערע פון זיי, הערמעלינע האָט עמיגרירט קיין אַמעריקאַ, און די יונגערע...

— די יונגערע, אַרמאַנדאַ רוסעל, דאָס איז געווען מיין מוטער.

— וואָס רעדט איהר!!

(פאָרטזעצונג קומט).

נאָך די רומענישע יודען-פּאָגראָמען.

רומענישער אינערן-מיניסטער שרייבט ביילייד-בריף.

בוקאַרעשט, 18 (ספּעצ. צום נייעם פאָלקסבלאַט) דער רב הכולל פון גרויס-וואַרדיין און דער רב הכולל פון קלויזענבורג וואו ס'זענען פאָרגעקומען די פּאָגראָמען אויף יודען, האָבען פונ'ם אינער'ן מיניסטער בעקומען בריף, אין וועלכע ער דריקט אויס אין נאָמען פון דער רומענישער רעגירונג דעם בעדויערען צוליב די טרויעריגע געשעהעני-שען.

אין די דאָזיגע בריף ווערט געזאָגט, אַז די רעגירונג וועט שטרענג בעשטראָ-פען די שולדיגע און אָננעמען שריט, אַז אזעלכע געשעהענישען זאָלען מעהר נישט פאָרקומען.

ספּעציעל ווערט אויסגעדריקט מיטלייד דעם רב הכולל פון קלויזענבורג, וועל-כער האָט פּערזענליך געליטען בעת'ן פּאָגראָם, און וואָס זיין דירה איז דע-מאָלירט געוואָרען.

דער אינערן מיניסטער פערזיכערט, אַז די רעגירונג וועט דעקען אַלע היזיקות.

ביידע בריף רופען-אויף די בעפעל-קערונג פון די פּאָגראָמירטע שטעט, אַז זי זאָל זיך בערוהיגען און צוטרעטען צו דעם נאָרמאַלען לעבענס-שטייגער.

דער פיינער תירוץ.

בוקאַרעשט, 18. (יט"אַ טעלע-גראַפיש). די פּאָליציי האָט קאָנפיסקירט קוזאָ'ס צייטונג פאַר אַנ'אַרטיקעל וועגען די עקסצעסען. אינ'ם אַרטיקעל שרייבט קוזאָ, אַז די יודישע פּאָגראָמען זענען פאָרגעקומען דערפאַר, וואָס פּראָפ. ווייצמאַן האָט בעזוכט רומעניען דוקא ווען ס'איז פאָרגעקומען דער סטודענ-טען-צוזאַמענפאָהר און דאָס האָט פּראָ-וואָצירט די רומענישע יוגענד.

אינ'ם אַרטיקעל ווערט אויך געזאָגט, אַז די פּאָגראָמען זענען פאָרגעקומען צוליב דעם, וואָס דער „נומערוס קלוי-זוס" ווערט נישט אַדורכגעפיהרט.

שאַדען-ערזאַץ.

קלויזענבורג, 18 (יט"אַ טעלע-גראַפיש). דער שטאָט-ראַט האָט אויף אַ זיצונג בעהאַנדעלט די פראַגע וועגען די פּאָגראָמען. ס'איז בעשלאָסען געוואָ-רען אַרויסצושיקען צום מיניסטאַרען-ראַט אַ טעלעגראַמע, אין וועלכער ס'ווערט בעצייכענט, אַז ס'זענען בעת די פּאָגראָמען דעמאָלירט געוואָרען 6 שוהלען. די היזקות בעטרעפען פיל מיל-יאָנען. צוליב דעם, וואָס ס'זענען נישט אָנגענומען געוואָרען קיין שום מיטלען אויף צו פערהיטען און אָפּשטעלען די פּאָגראָמען, דאַרף די רעגירונג איצט דעקען די היזקות.

פערשאַלטען זאָלען זיין די הענד!

בוקאַרעשט, 18 (יט"אַ טעלעגראַ-פיש) די צייטונג „לופּאַ" טיילט מיט, אַז בעת'ן פּאָגראָם אין גרויס וואַרדיין, איז אין דער סינאַגאָגע פערניכטעט געוואָרען אַ ספר תורה, וואָס איז שוין אַלט געוועזען 1200 יאָהר.

דאָס ספר תורה האָט זיך ביי אַלע יודען פון זיבענבירגען גערעכענט פאַר אַ היילִיגטום.

וואַרשאַווער יודישע סטודענ-טען פּראָטעסטירען געגען די רומענישע כוליגאַנעם.

וואַרשא, 18. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) שבת איז פאָר-געקומען אַ זיצונג פון די יודישע אַקאַ-דעמישע זעלבסט-שוץ-פעראיינען. ס'איז בעשלאָסען געוואָרען צו פּראָטעסטירען געגען די יודען-פּאָגראָמען אין רומענ-יען, וועלכע ווערען אַדורכגעפיהרט דורך די דאָרטיגע סטודענטען. דעם פּראָטעסט איז בעשלאָסען געוואָרען איבערצושיקען דער פּוילישער „בראַט-ניאַ פּאָמאָץ" און אַלע אויסלענדישע אַקאַדעמישע אָרגאַניזאַציעס.

וואַרשא, 18. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) דער צ. ק. פון די יודישע אַקאַדעמיקער פעראיינען האָט אויפגעפאָדערט אַלע אַקאַדעמיקער-פער-איינען און פערבאַנדען צו אָרגאַניזירען פּראָטעסט-מיטינגען געגען די שענדליכע מעשים פון די רומענישע סטודענטען.

לעטשניצע פון דאקטוירים ספּעציאַליסטען און ערצטליך-דענטיסטישער קאַבינעט
זגיערסקאַ 17 טעל. 33-16.

ד"ר ראַקאָווסקי	נאָז האַלז, אויערען קר.	10—11 2—3 7—6
ד"ר רוזשאַנער	הויט און געשלעכט קר.	10—11 1—2
ד"ר גאָלדשטיין-פּאָלאַק	אויגען-קראַנקהייטען	1 2 7—8
ד"ר יוסטמאַן	נערווען קראַנקהייטען	12—2 חוץ זונ.
ד"ר ראָזענצווייג	קינדער-קראַנקהייטען	10—12 4—5
ד"ר פּאַפּיערני	פרויען און געבורט-הילף	1-11½ 5—6
ד"ר קאַנטאָר	כירורגיש-קראַנקהייט.	4-5 זונ. 1—2
ד"ר ווייגבערג	אינ. חערץ לונגען-קר.	11-1 5½—7
ד"ר סטופּעל	רענטגען	10—12 4—6
א. גראַדזענטשיק	צאָהן-ארצט	3—7
נ. ראָזעם	צאָהן-ארצט	9—2

צאָהן-מגדהמלונג, בעליכטונגען, קאָראָנען, מאָסטען א. א. ה. ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען
א רענטגען-אינסטיטוט
המלונג פון הויט קראַנקהייטען פון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגענשטראַהלען, פאַר בעשטראַהלונג און דורכלייכטונ-גען, קוואַרץ-לאַמפּע, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע, אַלע מעגליכע אַנאַליזען. אַ קורס פאַר שטאַמלער.
אימפּונגען געגען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין) פון 4—5 נאָכם.
די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.
וויזיט אין דער שטאָט.

אַכטונג, עלעגאַנטע הערען!!
דערמיט מאַך איך בעקאַנט דער ג' קונדשאַפט, אַז נאָך אַ גרינדליכער רעאָרגאַניזאַציע פון מיין ערשטקלאַסיגען
שניידער-אַטעליר א. קוטשינסקי, פעפער-גאַס 20
נעהם איך אָן אַלערליי בעשטעלונגען צום איצטיגען ווינטער-סעזאָן פון סמאָ-קינגען, ווינטער-פּאַלטענס, פעלצען און אַנצוגען אַלעס לויט די לעצטע אויסלענדישע מאָדעלען. :—: פאַר דער צופרידענהייט פון דער געעהרטער קונדשאַפט ווערט גאַראַנטירט. מיט אַכטונג
A. KUCZYŃSKI, ŁÓDŹ, Pieprzowa 20
רעיעלע בעהאַנדלונג ! מעסיגע פרייזען ! לייכטע בעדינגונגען !

צום כלל האַנדעלס-אָנגעשטעלטע אין לאָדז!
קאַלעגען!
אין צוזאַמענהאַנג מיט דער פאָרשטעהענדער פערלענגערונג פון די האַנ-דעלס-שעה'ן ביז 9 אַ זייגער אָוועגד אין דער יום-טוב-וואָך, מאַכען מיר בעקאַנט די קאָלעגען, אַז אויפ'ן גרונד לויט דער פעראָרדנונג פון אַרבייטס-מיניסטעריום און געזעלש. אויפזיכט, קען קיין שום האַנדעלס-אָנגעשטעלטער נישט געצוואונ-גען זיין אָהן זיין הסכמה צו אַרבייטען איבער דעם 8 שעהדיגען אַרבייטס-טאָג און פאַר די איבערשעה'ן קומט אַ בעזונדערע בעלוינונג אין דער הויך פון 50% לויט'ן געוועהנליכען לוין.

פאַר'ן עובר זיין געגען די אויביגע בעשלוסען דורך די אַרבייטס-געבער, דאַרפען אַלע פאַלען געמעלדעט ווערען דורך די אָנגעשטעלטע, כדי צוציהען די שולדיגע צו געריכטליכער פעראַנטוואָרטליכקייט.

די פערוואַלטונג פון פּראָפ. האַנדעלס-און ביוראָ-אָנגעשטעלטען-פעראיין אין לאָדז, אַל. קאָשטשושקי 21.
32

MIEJSKI KINEMATOGRAF OśWIATOWY
Wodny Rynek (róg Rokicińskiej) tel. 18-26
Dojazd tramwajami 16 i 10.

Od wtorku, dnia 13 grudnia 1927 r.
Dla dorosłych początek seansów o godz. 6, 8 i 10 w.
Dramat w 12 aktach plg. powieści Mereżkowskiego
Dekabryści
(piskowscy w carskiej Rosji).
NAD PROGRAM aktualny film p. t.:
Marszał. Piłsudski w Genewie
Dla młodzieży początek seansów o godz. 2 i 4 pp.
Nad program: „MUROWA POSADA"
Komedja w 2 aktach.
Ceny miejsc: dla dorosłych: I—70, II—60, III—30 gr.
dla młodzieży: I—25, II—20, III—10 gr.

אויפפאָדערונג.
איך פאָדער אויף דעם ה' יוסף קויפמאַן פון גאָוואָמיעסקאַ 4, געשעפטס'לאָגער אויף פּאָל-נאָצנאַ 4 צו קומען היינט, מאָנטאָג, דעם 19-טען דעצעמבער, פּינקטליך 5 אָוונד צו הרב ר' זעליג ראָזענשטיין, פּאָלנאָצנאַ 4, וועגען ערלעדיגען דעם געלד-סכסוך. אין געגענטייל וועל איך דעם ענין מוזען איבערגעבען אין געריכט. מיט אַכטונג
יוסף פריימאַן, גלובנאַ 46.

צו דער עפענטליכקייט!
אזוי ווי די געבר. גאָלדשטיין פּולנאָצנאַ 10, 4-טער שטאָק, האָבען פערשפרייט פאַלשע קלאַנגען, אַז זיי בעזיצען בלומד'שט אויף מיר אַ ווכסאָק, שטימט עס נישט מיט דער ווירק-ליכקייט און פאָדער לעריבער זיי אויף ביז'ן 25. דעצעמבער ד. י. די פאַלשע קלאַנגען אָפּצורופען. אין געגענפאַל וועל איך זיי צו-ציהען צו געריכטליכער פעראַנטוואָרטליכקייט צוזאַמען פאַר זייער ברוטאַלען איבערפאַל אויף מיין פרוי מאָנטאָג ביינאַכט, דעם 12-טען דעצעמבער אויף פּולנאָצנאַ גאַס.
דוד פרענקעל, נאָוואָמיעסקאַ 21.

בעקאַנטמאַכונג.
די פערוואַלטונג פון דער באַלוטער „תלמוד תורה" (אַלעק-סאַנדראָווסקאַ 13) מאַכט בעקאַנט, אַז דער אינקאַסענט אברהם שפירא איז שוין מעהר נישט ביי אונז אָנגעשטעלט און ער האָט שוין מעהר נישט קיין רעכט איינצוקאַסירען געלד פאַר אונזער ת"ת.
מיט אַכטונג די פערוואַלטונג.
בעמערקונג: דעם אינקאַסענט, וואָס וועט האָבען אַ בעפאָל-מעכטיגונג פון דער פערוואַלטונג, קען מען געבען געלד.
62

קוואַליפיצירטע
זשאַקאַרד-וועבער
קענען זיך מעלדען אין פאַבריק פון שטערן, וואָלטשאַנסקאַ 27.
27

Dr. med.
STUPEI
Szkolna 12
ספּעציאַליסט פאַר הויט, האָר און וועגערישע קראַנקהייטען, ענגער-שוואַכע, רענטגען-שטראַהלען און קוואַרץ-ליכט, עלעקטראָ-טעראַפּיע.
נעמט אָן פון 12—3 נאָכם. און פון 6—9 אין אָוונט.
לעטשניצע פרייזען.

AKUSZERKA
G. SALIMONOWA
Szkolna 12
נעהמט אָן געבורטען.

היילגעאַ-נאַגישע קורסען
פאַר שוואַכבעפעהיגטע, שטער-גרציהבאַרע קינדער, שפּראַך-שטערונגען (שטאַמלען, מויל-שפּיגלען)

Dr. med.
A. Szmirgeld
נערווען-ארצט
עלעקטריזאַציעס, ליכטהייל-אַפּאַראַטען
Cegielniana 6, tel. 51-89
נעמט אָן פון 5—7 אָוונט

Dr. med.
A. ROZENBLIT
אינערליכע און קינדער-קראַנקהייטען
Aleje Kościuszki 22
telefon 316.
נעהמט אָן פון 6-8 אָוו.

Dr. ADAM
GROSGLIK
Al. Kościuszki 27,
tel. 51-78.
הויט און וועגערישע קראַנקהייטען און ליכט-הייל אינסט.
נעמט אָן פון 4—7 אין אָוונט.

Dr. med.
WOLF EYCHNER
פרויען - קראַנקהייטען און אַקושעריע
זגיערזשער 11 טעל. 34-72.
נעהמט אָן אין דער לעטשניצע פּעטריקאָווער 294 פון 12—2 נאָכם. אין דערהיים פון 6-8 אָוו.

וויכטיג פאַר פאַבריקאַנטען און סוחרים!
אויב איהר ווילט שיקען אייערע סחורות קיין וואַרשאַ צום פערקויפען, ווענ-דעט אייך נור צו דער בעוואוסטער עקספּעדיציאָנס-פירמע פון
שלמה גאָלדקאָרן, פּעטריקאָווער 26
טעלעפאָן 47-16.
וואו עס ווערען מטפּליך וואַגאָנען-לאָדונגען מיט ספּעציעלע בעגלייטער אויפגעשיקט און ווערען צוגעבראַכט אינערהאַלב פונקטליך צום בעשטימטען טערמין. די סחורות ווערען לויט'ן וואונש אַסעקורירט.
איך בעזיץ גרויסע לאַגער-רוימען אין וואַרשאַ, נאַלעווקי 13 און האָב ספּעציעל איינגע-אָרדענטע שרענק פאַר יעדען סוחר, וואו די סחורה קען לאַגערן.
די לאַגערס זענען אַסעקורירט פון גנבה און פייער. מיט אַכטונג
SALOMON GOLDKORN
Łódź, Piotrkowska 26, tel. 16-47.
WARSZAWA, Nalewki 13, tel. 209-07.

Dr. HELLER
ספּעציאַליסט פאַר הויט-און וועגערישע קראַנקהייטען.
2 נאַווראָט 2
נעמט אָן ביז 10 פריה, 1—2 און פון 4 8 אָוו. פאַר פרויען ספּעציעל זונ 4 5 נאָכמיטאָג. פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פּרייזען.

LEKARZ-DENTYSTA צאָהן-ארצט
St. GELBERG
זאַכאָדניאַ 15, טעל. 08-31
היילט גאַנץ פערנאַכלעסיגטע ציינער און מונד-קראַנקהייטען, צאָהן-ציהונג אָהן שמערצען, היילט מיט ליכט-בעשטראַהלונג, ספּעציעל-לער לאַבאָראַטאָריום פון קינסטליכע ציינער. נעהמט אָן פון 9—2 נאָכמיטאָג און פון 3—7 אין אָוונט. צו בילינע פרייזען.

Dr. med.
NIEWIAŻSKI
Sienkiewicza 34
tel. 59-40.
ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקה. בעהאַנדל. פון מענער-שוואַכע
נעמט אָן פון 5—9 אָוונד.

LEKARZ-DENTYSTA צאַהן-ארצט
M. KARABANOW
זאַכאָדניאַ 31 (אין הויף) טעלעפאָן 09-59
היילט, פּלאָמבירט ציהט ציינער, גאַנץ אָהן שמערצען, קינסטליכע ציינער אָהנע גומענס און רעפּעראַטורען ווערען שנעל און ביליג אויסגעפיהרט.
נעהמט אָן פון 9 פריה ביז 8 אין אָוונד
לעטשניצע פרייזען. בעראַטונג אומזיסט.
193

עלטערען!
פאַר 3 זלאָטעס אַ וואָך ווערט געלערנט מיט קינ-דער וואָס לערנען אין פאָלקס-שולען: חומש, רש"י, נ"ך משניות, גמרא יהדות היסטאָריע, רעדען און שרייבען העברע-איש און יודישע בריוו זעלבסט צוזאַמענשטעלען דורכ'ן בעוואוסטען אָרטאָעפּישען העבראַאישען לעהרער י. ד. ראָ-זענפעלד, פּלאַץ וואָלנאָשטשי 6 קוטש אָפּ. רעכטס 2 שט. געט. ס'ווערען אויך אָנגענומען אָנפענגער פון 5 יאָהר אָן
אַ שטרענג רעליגיעזע ערציהונג! ערפאָלג גאַראַנטירט!

לעטשניצע פון דאקטוירים ספּעציאַליסטען
בזשעזשינער 11, טעל. 63-37
אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוונד.

ד"ר וואָלינסקי	נאָז, האַלז, אויערען קר.	3—4
ד"ר קערשנער	קינדער קראַנקהייטען	9½-12 4-5
ד"ר שיפּמאַן	אינערליכע קראַנקה.	11—1
ד"ר לוביטש	הויט-און געשלעכט-קר.	12—2
ד"ר שמירגעלד	נערווען און גייסטיגע קר.	1—3
ד"ר גאָלדבלאַט	אויגען-קראַנקהייטען	12½—2
ד"ר עליאַסבערג	כירורגיש-קראַנקה.	1—3
ד"ר בערנסאָן	פרויען און געבורט-הילף	3—4

פּסיכאָ-טעראַפּיע, שפּראַך-שטערונגען ווי שטאַמלען א. א. ה. פּאָקען-שטעלען, קינסטליכע בערג-זון, בעשטראַהלונג איינ-שפּריצונגען, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציעס. אויף פערלאַנג — וויזיטען אין שטאָט. — אין לאַבאָראַטאָריום ווערען אָנגענומען אַלע אַרט אַנאַליזען, ווי אויך פלעגמאַ און בלוט.
אימפּונגען געגען שקאַרלאַטין.
ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען אַ
דענטיסטישער קאַבינעט
עס נעהמען אָן:

ד"ר זילבערשטיין	צאָהן-ארצט	10—2 נמ.
ד"ר לאָזשינסקי סטאַראָפּאָלסקאַ	צאָהן-ארצט	3—7

קינסטליכע ציינער, קאָראָנען, מאָסטען א. א. ה.
די לעטשניצע איז אויך טעטיג זונטאָג.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.